

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO SVEIKINIMAS UŽSIENIO LIETUVIAMS

Šiandien, švęsdami Lietuvos nepriklausomybės atstatymo šventę, šloviname laisvę, kuri yra didelė Apvaizdos dovana, visų kuriančiųjų galių Motina.

Visi bendromis jėgomis turime pažadinti ir sutelkti lietuvių tautos žmonių, kurie begyventų, kuriamąsias jėgas, nes esame viena tauta, dirbanti tėvynės labui. Branginkime savo istorinę atmintį, kiekvieną žingsnį žengdami atsakingai, įvertindami sa-

vo galimybes ir siekius, kad pasitikėjimas ir viltis, darbas ir teisingumas taptų kelrode žvaigžde nelengvame, bet prasmingame mūsų kelyje!

Nuoširdžiai sveikinu visus užsieniuose gyvenančius lietuvius Kovo Vienuoliktosios šventės proga. Vardant, Lietuvos, vienybė težydi!

Valdas Adamkus
Lietuvos Respublikos
Prezidentas

Vilnius,
1998 m. kovo 11 d.



Lietuvos Prezidentas J. E. Valdas Adamkus ir ponia Alma Adamkienė – Prezidentūros rūmų balkone.
Giedriaus Pociaus nuotr.

LEMTINGI METAI

(Nuo 1987 m. rugpjūčio 23 d. iki 1998 m. vasario 26 d.)

Dr. Jonas Jasaitis

me džiugių ir tragiškų politinių įvykių bei kultūros pažangos fone. Minėtos datos jau įrašė Lietuvą į Pasaulio istoriją. Šiuos įrašus būtina tęsti.

Nekartokime lyg išdresiruotos kambarinės papūgėlės mums gero nelinkinčių apsišaukėlių "pranašų" teiginių, žeminančių mus, klastojančių mūsų istoriją, bandančių iškreipti mus iš laisvės kelio ir priversti suabejoti savo jėgomis. Nereikia pamėgdžioti pseudopamokslininkų, vis įrodinėjančių, kad Lietuva esanti labai blogoje, kariu požiūriu nepginamoje pozicijoje. Įsiklausykime į tokius postringavimus ir pajusime, kaip jų platintojai prieštarauja patys sau. Atseit Lietuva gali tuoj pat prarasti nepriklausomybę, nes ji esanti Rusijai strategiškai svarbioje geografinėje padėtyje: iš čia atsiveria daug prekybos kelių, čia patogiu išdėstyti karinius įrenginius, galinčius

kontroliuoti visą Europą. Paklauskime tų, kurie taip įrodinėja, ar susivienijusi Europa nori būti kontroliuojama? Ar jai pačiai naudinga, kad netvarkinga, nenusipėjamo elgesio agresyvi valstybė diktuoja jai savo valią? Bendram pasaulio saugumui šimtą kartų geriau, kad agresyvūs, diktatoriški režimai būtų izoliuoti ir pakeisti demokratiškais. Kiekviena, nors ir pati didžiausia tauta turi išmokyti tinkamai tvarkytis savo namuose, užuot nuolat plėšriu žvilgsniu dairantis į kitų tautų žemę ir turtą.

Kuriui galui tiek eiliniui rusui, tiek ir Rusijos valdžiai reikalingos karinės bazės Lietuvoje, Latvijoje ar Estijoje? Juk visai netoli nuo Maskvos plyti milžiniški nedirbami laukai, nenaudojami gelmių turtai. Išsitos Rusijos sritys – apleistos, prižiūškintos arba sudarkytos absurdiškų statybų ir karinių avantiū-

rų? Kam reikalingas Rusijai tas svetimas, o iš tikrųjų lietuvių etninių žemių plotelis, kurį vieni vadina Rytprūsiais, kiti – "Kaliningradskaja oblastį"?

Kai Rusijai sakome apie atsakomybę už milžiniško masto kančias ir nesuskaičiuojamą žalą, kurią sovietinis režimas atnešė daugeliui tautų ir teritorijų, tarp jų ir Rytprūsiams, tai šiandieniniai Rusijos vadovai tuoj puola aiškintis, kad jie nėra už tai atsakingi. Tačiau, kai jai primenama, kad reikia grąžinti Karaliaučius arba Kurilų salas, tai tada tie patys prezidentai ir premjerai, užsienio reikalų ministrai ir Dūmų pirmininkai, sugniaužę kumščius, šoka grasinti, kad niekam neatiduos nė pėdos "Rusijos žemės". Atseit, tos "ginčijamos teritorijos" nebegali būti ginčijamos, nes jos – iškovotos rusų karių krauju. Kai buvo liejamas kitų tautų kraujas, tai dabartiniai įrodinėja, kad už tai neatsako, o kai primenama, kad karinė jėga užgrobtos teritorijos yra neteisėtai valdomos, tada puolama aiškinti apie pralietą rusų kraują. O juk viskas – labai paprasta ir aišku: nebūtų lindę į svetimas žemes, nebūtų nei kitų išžudę, nei jų kas būtų lietus. Daug šviesesni šiandien būtų santykiai su kaimynais.

Per visą okupacijos laikotarpį tauta priešinosi rusinimui, veržėsi į mokslą. Devintajame dešimtmetyje jau buvo išaugusi gana galinga, tautos vertybės puoselėjanti inteligentija, kuri užpildė spragą, atsiradusią dėl bolševikų teroro prieš senąją inteligentiją – aktyvią nepriklau-

somos Lietuvos gyvenimo dalyvę. 1987 m. tuometiniame Pedagogikos mokslinio tyrimo institute prasidėjo kova už tautinės mokyklos atkūrimą. Net remdamiesi sovietine "konstitucija", įrodinėjome, kad turime teisę į savitą mokyklą, nes visos tautos yra lygiateisės.

Žinoma, bolševikinė viršūnė greitai pajuto pavojų ir bandė išsprauti judėjimą už tautinę mokyklą į vadinamąją partinę kontrolę. Ji ėmė kurti "mokyklų pertvarkos laboratoriją", bandė sukiršinti tarpusavyje mokslininkų grupes, nutraukti pradėtą eksperimentinį darbą. Jų parankiniai bandė apšmeižti mokytojus, visus juos apšaukdami autokratais, nemylinčiais mokinių, neskatinančiais jų savarakiškos kūrybinės veiklos. Ši klastinga kampanija iš dalies pavyko. Apie tautinę mokyklą Lietuvoje net iki šiol bandoma kalbėti su patyčia, vienai grupuotei priskiriant "reformatorių" laurus, o kitus atvirai ir įžuliai ignoruojant arba šmeižiant. Labai aštriai tai išryškėjo, paskyrus Švietimo ir mokslo ministru akademiką Z. Zinkevičių, kuris ėmėsi mokykloje atkurti lietuvišką patriotinę dvasią ir krikščioniškąsias vertybes.

Kartu su švietimiečių judėjimu kilo ir kitos iniciatyvos. Prasidėjo kova už lietuvių kalbos paskelbimą valstybine. Gamtos apsaugos entuziastai pareikalavo sustabdyti Ignalinos atominės elektrinės naujų blokų statybą (buvo suplanuoti 4 blokai, pastatyti tik 2), upių ir kitų vandens telkinių teršimą iš pramonės centrų, o ypač iš karinių bazių. Istorikai ir žurnalistai prabilo apie Rainių žudynes, žvėrišką susidorojimą su Panevėžio gydytojais, (Nukelta į 4 psl.)



Lietuvos Prezidento J. E. Valdo Adamkaus sutikimas Vilniuje, Katedros aikštėje.

G. Pociaus nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **PREZIDENTŪROJE.** Prezidentas Valdas Adamkus vetavo Žemės nuomos įstatymą. Valstybės vadovas mano, kad įstatyme numatytas 25 metų nuomos terminas yra per trumpas daugelio ekonominių projektų įgyvendinimui. Paaš-kėjo, kad Prezidentui buvo pateiktos pasirašyti Seimo atmes-tos Žemės nuomos įstatymo nuostatos. Kaip tvirtino Seimo narys Kęstutis Vaitukaitis, parlamentarai niekada nesvarstė prezidentui pateiktos nuostatos, jog Vyriausybės sprendimu valstybės žemė gali būti išnuomota 99 metams. Šis sakiny-s buvo viena iš priežasčių, paskatinusių Prezidentą grąžinti Sei-mui įstatymą, nes galimybė išimties tvarka išnuomoti žemę il-gesniai laikotarpiui gali sudaryti prielaidas piktnaudžiavimui ir konkurencijos principų pažeidimui.

Prezidentas nepasirašė Seimo priimto Muitų tarifų įstaty-mo. Prezidento nuomone, priimtame įstatyme nėra aiškiai at-skirti Vyriausybės, Finansų, Ūkio ministerijų ir Muitinės de-partamento įgaliojimai, nustatant muitus.

• **LTS LAIKINAI VADOVAUS A. BALEŽENTIS.** Lietuvių tautininkų sąjungos pirmininko pareigas laikinai pra-dėjo eiti buvęs Seimo narys 49 metų Alvydas Baležentis, ku-ris šiame poste pakeitė praeitą savaitę atsistatydinusį profeso-rių Vaidotą Antanaitį.

• **LIETUVIAI ATOMINĖJE ELEKTRINĖJE.** Dėl kiekvieno lietuvių įdarbinimo Ignalinos elektrinėje tenka kau-tis, teigia "Lietuvos aidas", paskelbęs interviu su atominės personalo direkcijos vadovu Feliksu Markevičiumi. Pasak jo, savais specialistais pakeisti pamainų viršininkus, jų pavaduo-tojus, reaktorių valdymo inžinierius prireiks 6-7 metų.

• **GYVENTOJŲ SUDĖTIS.** Kas penktas Lietuvos gy-ventojas - pensinio amžiaus. Prieš penketą metų vaikai iki 16 metų sudarė 16,5 proc. gyventojų, šimtui vaikų teko 74 paga-yvenę, 60 metų slenkstį perkopę žmonės. Spėjama, kad iki 2010-ųjų Lietuvoje senukų turėtų būti daugiau negu vaikų.

• **TRAGIŠKAS ĮVYKIS.** Kovo 14 d. Kaune prie "Vy-turio" vidurinės mokyklos, kurioje turėjo vykti Europos reika-lų ministrės bei Seimo narės Laimos Andrikienės susitikimas su rinkėjais, žuvo 57 metų kaunietis Vladas Pundzius. Kai kurių liudytojų teigimu, ministrės vairuojamas automobilis "Audi A4" priekiu stuktėlėjo V. Pundzių ir dar kelis susirin-kusius protestuotojus. Nuo smūgio V. Pundzius krito aukštie-lininkas ir galva trenkėsi į laiptų kampą. Ekspertai nustatė, kad V. Pundziaus mirties priežastis – galvos sumušimas. Anot "Lietuvos ryto", po incidento ministrė atsistatydinti neketina.

• **SEIMO NARIO NUOMONĖ.** Seimo narys Alvydas Medalinskas, kalbėdamas apie ministrės L. Andrikienės veik-lą, nurodė: "Visi sprendimai, kurie yra priimti - telekomo pri-vatizavimas, kito laiko bei vietinių pokalbių tarifų įvedimas - yra nekreipimas dėmesio į žmonių nuomonę".

• **SIGNATARŲ PAREIŠKIMAS.** Kovo 11-osios Akto Signatarų klubo valdybos nuomone, būtina įstatymu apibrėžti Vyriausybės narių ir kitų aukštų pareigūnų galimybę užimti pareigas, priklausomai nuo jų giminytės ar kitų artimų ryšių, galinčių trukdyti tirti baudžiamąsias bylas bei atlikti ekspertizę. Tai sakoma pareiškimė dėl Kaune įvykusio incidento.

• **SEIMO NARYS ŠMEIŽĖ LIETUVĄ.** Lietuvos Sei-mo narys J. Mincevičius Lenkijos laikraščiai "Dziennik Bal-tycki" teigė, kad tik vienoje Vilniaus krašto bažnyčioje pamal-dos vyksta lenkų kalba, kad lenkiškos krašto mokyklos negau-na jokių lėšų iš valstybės biudžeto. Kitame to paties laikraščio straipsnyje J. Mincevičius aiškino, jog "Lietuvos valdžia nori likviduoti lenkų mokyklas". Seimo nariai pasiūlė pačiam J. Mincevičiui paneigti tikrovės neatitinkančias žinias. Parla-mentaras pripažino, jog visiškai nesąmonė yra teiginys apie vieną lenkišką bažnyčią, tačiau tvirtino, jog valstybė neskiria lėšų lenkiškoms mokykloms. Pasak J. Mincevičiaus, teigda-mas tai, jis turi galvoje ne lėšas, gaunamas iš savivaldybių biudžeto, o tai, jog lenkiškų mokyklų remontui ir statyboms neskiriamos tikslinės subsidijos. Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas nurodė, kad tokių subsidijų negavo daug rajonų, tad pietryčių Lietuva nėra išimtis. Numatyta kreiptis į Lenkijos institucijas su prašymu paneigti melagingas žinias.

• **BANDYMAS POLITIZUOTI SPORTĄ.** Lietuvos tautinio olimpinio komiteto vadovai atsisakė dalyvauti Loza-noje surengtame "buvusių tarybinių respublikų" olimpinio ko-miteto pasitarime ir susitikime su Tarptautinio olimpinio ko-miteto prezidentu Juan Antonio Samaranch. Pasak Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidento Artūro Poviliūno, to-kiu bendru kvietimu norima parodyti pasauliui, kad buvusios tarybinės respublikos yra glaudžiai susijusios. Sprendimui ne-vyksti į Lozaną pritarė Lietuvos Prezidentas, Seimas ir Vyriau-sybė. Lietuvių sprendimą palaikė ir estai. Latvijos delegacija į Šveicariją išvyko. (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur – apie viską



Algirdas Pužauskas

Buvusioji Jugoslavija, kaip matome, tapo visokių negešančių susidūrimų židi-niu. Naujos liepsnos plykste-lėjo Kosovo provincijoje. Serbijos spauda ir televizijos programos vis rodo serbų ka-reivių motinas, policininkų žmonas ir vaikučius, verkian-čius prie "albanų teroristų" nužudytų savo vyrų ir tėvų kūnų. Tarptautinės žinių tar-nybos pripažįsta, kad Kosove vyko demonstracijos, kuriose dalyvavo tūkstančiai albanų studentų ir įvairaus amžiaus žmonių. Tarp serbų policijos nušautų albanų "teroristų" buvo 14 vaikų ir viena nėščia jauna moteris. Kaimyninėje Albanijoje žmonės gatvėse šaukia: "Europa, kur tu din-gai?" Laikraščiai reikalauja, kad NATO atsiųstų savo ka-riuomenę gelbėti Kosovo al-banų nuo serbų. Kaimyninėje Makedonijoje, kur jau budi Jungtinių Tautų atsiųstų 700 taikos priežiūros amerikiečių

ŠŪVIAI KOSOVE

ir skandinavų kareivių, alba-nų kilmės gyventojai reika-lauja žygiuoti į Kosovo pro-vinciją gelbėti albanų, ku-riems gresia serbų "etninis valymas".

Serbijos žmonėms Koso-vas yra svarbi istorinė terito-rija. Čia buvo Serbijos kara-lystės centras. Turkijai ver-žiantis į Balkanų žemes, Ko-sove vyko lemtingos kovos. Serbai, kurie laiko save sla-vais, išliko sentikiais, kai tuo tarpu jų kaimynai albanai pri-ėmė musulmonų tikėjimą. Kosove ir gretimose žemėse apsigyveno albanai, išlaikę savo seną katalikų tikėjimą. Kai kurie albanai net vadina save "kosovais". Kai Alba-niją okupavo kaimyninė Itali-ja, nemaža Kosovo dalis bu-vo prijungta prie Albanijos. Po 1945 m. Jugoslavijos ir Albanijos komunistų diktato-riai susitarė sujungti Kosovą su Serbija – Jugoslavijos da-limi. 1971 metais Kosove gy-veno 1.5 mln. žmonių. Iš jų albanai sudarė 73 proc. Alba-nų skaičius greitai augo, nes jų šeimos tradiciškai yra daug didesnės už serbų šeimas. Šiandien Kosove jau 90% sudaro albanai, nes gavę įvai-rių autonominių teisių iš

Belgrado vyriausybės (Serbi-jos), Kosovo valdytojai privi-liojo daugiau tautiečių iš kai-myninių šalių, net pabėgėlių iš karo veiksmų apimtos Bos-nijos.

Minėtas autonomines tei-ses atšaukė dabartinis Jugo-slavijos prezidentas Slobodanas Miloševićius, kuris praeityje nemažai prisidėjo prie tų teisių įgyvendinimo. Jis įrodinėja, esą jau 1987 metais buvo aišku, kad įvai-rios lengvatos ir tautinės au-tonomijos tik sukelia vis au-gantį "nacionalistinį apetitą" ir naujus reikalavimus. Taip buvę ir su Kosovo albanais, kurie dabar ėmę persekioti savo kaimynus serbus.

Vietiniai Kosovo serbai, nepaisydami Serbijos vadovų propagandos, prašo Serbijos neaštrinti padėties, bet sutikti su Vakarų valstybių reikala-vimu ir spręsti politinius tau-tų ginčus taikiomis derybo-mis ir nesigriebti keršto veiksmų ar politinių kaltini-mų. Kosove apsistojo daug serbų iš dabartinės Bosnijos ir Kroatijos. Pabėgėliai, rado čia taiką ir pastogę, nenorėtų vėl bėgti į nežinią ir vargą.

Keliais sakiniais

• Ilgametis Čilės karinis diktatorius generolas Augus-to Pinochet prisiekė valsty-bės Senate ir tapo senatoriu-mi iki gyvos galvos. Gene-rolui – 82 metai. Valdžią Či-lėje jis perėmė 1973 m., nu-vertęs komunistuojantį šalies prezidentą Salvador Allende. Perversmas pareikalavo žmo-nių aukų, o net iki 1990 metų trukęs kariškių valdymas, kaip dabar teigiama, esąs kal-tas dar dėl 1,102 "dingusių be žinios". Diktatorius paskelbė konstituciją, kurioje paskyrė sau dabar gautas senatoriaus pareigas, suteikiančias ap-saugą nuo politinių priešų persekiojimo. Ta proga Čilės miestų gatvėse įvyko piktos kairiųjų demonstracijos. Poli-cija suėmė apie 70 žmonių. Tarp aktyviųjų naujo senato-rius priešų veikia ir buvusio prezidento Salvador Allende dukterė Isabela.

• Pietų Korėjos parla-mento nariams balsuojant dėl vyriausybės, kilo ne tik pikti ginčai, bet ir atstovų mušty-nės. Daugiausia, žinoma, nu-kentėjo parlamento kėdės ir kiti baldai. Žiniasklaida ne-mini sužeidimų ar kraujo pra-liejimo.

• Vokietijos socialdemo-kratų partijos pirmininkas Oskar Lafontaine paskelbė, kad jis nesieks partijos nomi-navimo į Vokietijos kancle-rio vietą. Pats pirmininkas nominuos kandidatą Žemu-tinės Saksonijos rinkimus laimėjusį socialdemokratą Gerhard Schroederį.

• Vakarų kranto miestuose įvyko kelios piktos palesti-niečių jaunimo demonstraci-jos. Palestiniečiai metė akme-nis į Izraelio kareivius, kurie atsakė guminėmis kulkomis.

• Danijos valdančioji so-cialdemokratų partija vėl lai-mėjo parlamento rinkimus. Premjero Nyrup Rasmussen koalicija su radikalų partija 179 vietų parlamente gavo 90 vietų, o dešinysis opozicijos blokas laimėjo 89 vietas. Da-nijai iškilo naujas rūpestis, Dešiniųjų partijos skelbia, kad čia apsigyvenę Afrikos emigrantai per 9 mėnesius iš-siuntė namo į Somalį daugiau kaip 8 milijonus dolerių, nors dauguma jų gyvena iš pašal-pų ir dirbti nemėgsta. Danijo-je šiuo metu apsigyveno apie 11,000 somaliečių. Danijos liaudies partija per rinkimus plačiai naudojo šūkį: "Danija

– danams!"

• JAV Senatas patvirtino lėšas kariuomenei, laikomai Bosnijoje ir Persų įlankos ša-lyse. Svarstant šį klausimą paaš-kėjo, kad amerikiečiams tenka mokėti Saudo Arabijai ir Kuveitui ne tik už skystą kurą, bet ir už kariškių sunau-dotą vandenį. Prie Irako su-trauktai amerikiečių kariuo-menei Senatas paskyrė apie 4 milijardus dolerių.

• Indonezijos Valstybės taryba perrinko prezidentą Suharto dar penkeriems me-tams ir net padidino jo turi-mas galias ir teises. Ekono-mikos smukimas labai palietė valstybės biznį, nuvertino krašto valiutą. Valdžia atsisa-ko klausyti Tarptautinio Va-liutos fondo patarimų. Todėl sumažės to fondo parama. In-donezijos gatvėse žmonės de-monstruoja ir plėšia kinų tau-tybės žmonėms priklausan-čias parduotuves, degina jų namus.

• Izraelio peremjeras B. Netanyahu paskyrė naujus saugumo departamento direk-torius. Vienas jau dirbo slap-toje Mossad organizacijoje vicedirektoriumi. Tai Efraim (Nukelta į 3 psl.)

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. — Subscription per year—\$35.00, first class—\$58 • Single copy—70 cents. Air mail overseas—\$110.00.

Prenumerata metams — \$35.00, pusei metų — \$20.00, pima klase — \$58 • Oro paštu į užsienį metams — \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant — Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

"MORATORIUMAS"

Tikrai nesu tokių įmantrių žodžių mėgėjas. Kiek žinau, nesizavi jais ir dauguma "Dirvos" skaitytojų. Jeigu tą patį galima išsakyti savais žodžiais, tai kuriam galui griebtis svetimžodžių... Tačiau ką daryti su kai kuriais Lietuvos valdininkais? Jei jiems pasakysiu paprastai, gali nieko nesuprasti. Numos ranka: atseit, nesvarbu. Visai kas kita, kai pavartoji kokį nors rečiau girdimą garsų rinkinį.

Vienas mūsų skaitytojas neseniai pasiūlė, kad naujasis Lietuvos Prezidentas paskelbtų ... MORATORIUMĄ. Paprastai pasakius: su laikytų ir neribotam laikui atidėtų visas ne itin gyvybiškai būtinas valdininkėlių keliones į visus užsienius! Tol, kol pervardins juos iš "valdininkų" į "tarnautojus" ir kol tie tarnautojai suvoks savo tarnystės pareigas! Joks geras šeimininkas pokyliuose nesišlaisto, kol namuose labai negeri dalykai darosi. O tai, žiūrėk, vos vieni iš Londono sugrįžo, kai kiti į jį rušiasi. Romos dulkes nuo batų nušluostę, jau bilietus į Pragę ar Paryžių užsakinėja.

Pirmasis oficialus Prezidento vizitas buvo surengtas į Kauną, antrasis — į Klaipėdą. Tegu jo pavyzdžiu viceministrai ir departamentų viršininkai, nieko nelaukdami, keliauja ne į Briuselį, o į Balbieriškį, ne į Londoną, o į Luokę, ne į Ženevą, bet į Žagare. Švedija taip pat palaiks, nes pirmiau reikia aplankyti Švenčionius ir Švenčionėlius, Širvintus ir Šiaulius, Šiupylis ir Šakyną! Tegu išsiaiškina, kodėl tėviškės miesteliuose jų su gėlėmis nebesutinka. Matyt, visiems verta susimastyti apie tragiškai pasibaigusį susidūrimą Kaune, pasibaigusį laidotuvių mis.

Labai lengva atsakomybę suversti kokiems nors neatsakingiems vietiniams "kiršintojams" arba nedraugiškų valstybių "specialiosioms tarnyboms". Tik sovietmečiu už viską, kas negero atsitikdavo,

būdavo kalta Amerikos Centrinė Žvalgybos valdyba arba Federalinis Tyrimų biuras. O gal tikrus kaltininkus dažniau galima pamatyti paprastame veidrodyje? Seniai jau laikas rimtam pokalbiui pasikviesti ir tokius "ekspertus", kurie "išvadomis" apie labai rimtus įvykius net prityrusias čigonas ar patį Ostapą Benderį apstulbinti.

Praėjo mėnuo nuo tragiškų įvykių Širvintų rajone. Žuvo devyni žmonės. Visos aukos — lietuviai. Sunaikintas visas lietuviškas kaimelis. Žudikas save laikė lenku (nors jo brolio ir sesers vardai — lietuviški). Jis ne kartą ir ne du viešai reiškė savo priešišumą lietuviams. Dabar ekspertai sakosi nustatę, kad jis tikrai sirgęs liga, panašia į šizofreniją, kad šurpų nusikaltimą padarė, apimtas kažkokio kliesdėsio. Ar tai jau viskas? Ar Lietuvoje tebuvo tik tas vienas asmuo, kuris, išvydęs lietuvių, paskėsdavo neapykantos kliesdėsiuose? O kaip "autonomininkai" ir nuolatiniai Lietuvos šmeižikai, kurių atstovus net Seimo narių kėdėse matome. Jų užtarėjas, vos vos nelaimėjęs prezidentinius rinkimus, jau taip pat į Seimą ropščiasi.

Kartais valdininkai ir už minėtus "ekspertus" greitesni pasirodo. Apie tragiškai pasibaigusį ministrės L. Andrikenės sutikimą Kaune savo "autoritetingas išvadas" jau tą pačią dieną dėstė Vidaus reikalų viceministras, jokių ekspertizių nelaukdamas. Tai "kas dabar gali paneigti", kad tokiu būdu nebuvo duotas nurodymas ekspertams? Kaip tame anekdote:

— Kiek dabar laiko?

— O kiek ponui reikia?

Kas atsitiktų, jei naujasis Prezidentas pareikalautų skelbti "moratoriumą" valdininkėlių įžulimui?

Neseniai spauda išplatino pagyvenusio žmogaus žodžius: "Jeigu leisi baigti išparduoti visą Lietuvą, tai tau Lietuvoje nebus vietos ne tik mirusiam, bet ir gyvam!"



Juozas Žygas

Vakarų pasaulyje yra tradicija — naujai vyriausybei duoti 100 dienų savo veiklai išryškinti. Per tą laiką tiek opozicija, tiek ir spauda nuo didesnės kritikos susilaiko. Tačiau tai dar nereiškia, kad jos veikla — nestebima, o klaidos — nežymimos. Naujam valstybės Prezidentui, kuris mums visiems yra gana gerai žinomas, linkime kuo geriausios sėkmės. Bet taip pat stebėsime, kuria linkme valstybės laivas bus sukamas. Manyčiau, kad sudarant prezidento patarėjų štabą (Brazausko laikais buvo apie 100 patarėjų), pakviestųjų pavardės turėtų būti spaudoje paskelbtos. Juk iš to bus galima matyti, kuria linkme ruošiamasi laivą pasukti?

Kol šis rašinys bus atspausdintas, tai jau bus nauja vyriausybė sudaryta. Tai, ką dabar rašau, jau bus šaukštai po pietų. Paskutiniu metu Lietuvos spaudoje teko skaičiuoti neigiamų pasisakymų ir net išpuolių prieš Švietimo ir mokslo ministrą prof. dr. Zigmą Zinkevičių. Tarp kitų kaltinimų yra tai, kad jis daugiausia tesirūpina tik Rytų Lietuvos reikalais. Tačiau už

VYRIAUSYBĖS SUDARYMAS IR JOS VEIKLOS KRYPTYS

tai jis turėtų mūsų įvertinimo, o ne išpuolių nusipelninti. Tie, kurie jį puola, ir yra tos tamšios jėgos, kurios "kitakalbių korta" žaisdamos, nori valdžios postuose sėdėti. Tai jiems ir nepatinka, kad Švietimo ministras apleistiesiems daugiausia dėmesio skiria. Seimas ir buvusios vyriausybės ir yra atsakingos už tokią klaidą, kad mokyklas lenkiškų savivaldybių savivaliavimui paliko. Taip sakant, vilkui aviganiai pareigas pavedė. Nors Punsko valsčiaus savivaldybė yra lietuvių tvarkoma, tačiau lenkiški įstatymai jos laisvę griežtai apriboja. Bet to nėra Lietuvoje!

Visai sutinku, kad vyriausybė turi būti pertvarkyta. Lietuva — nors ir "didžioji", bet nėra imperija: 17 ministerijų yra tikra nesąmonė. Bet taip pat negalima grįžti į prieškarinį 8-ių ministerijų lygį, nes Lietuva nebėra ta, kokią 1940 metais palikome. Mano supratimu, sudarant jau buvusias vyriausybes, buvo daug klaidų padaryta. Visai negaliu suprasti, kaip galėjo būti panaikintos Pramonės ir Energetikos ministerijos. Nors jauni žmonės vadovauja, bet jie — su protėvių galvoseną. Lietuva nebėra ir neturėtų būti žemės ūkio kraštas. Žemės ūkis turi būti tik viena tautos ūkio šaka. Nors dabartiniu metu dar apie 22% žmonių dirba ūkiuose, tačiau žemės ūkis tepagamina tik 9.8% bendrojo tautos produk-

to. Žemės ūkio ministerijai, kuri net to žemės ūkio nesugeba tvarkyti, dar buvo pavestas milžiniškas žvejybos laivynas!

Taip pat iki šiol neparengtas Klaipėdos uosto plėtimo generalinis planas. Lietuva savo pajūryje net šprotų 35% leistos normos tesugauja, o buvusiam Šventosios žvejų uoste dabar tik vaikai su vandens dviračiais tevažinėja (žr. nuotrauką 4 psl.). Dėl to ir turi būti Jūrų ministerija, kurios žinioje būtų uostai, prekybos ir žvejybos laivynai, žuvų perdirbimo pramonė bei prekyba jos produktais. Juk dabar krautuvėse į žuvų skyrių, tik nosį užsidengus tegalima akimirka pažvelgti.

Kol krašte dar nėra pakankamai laisvo kapitalo, tad ir valstybės įnašas tebėra reikalingas. Bet blogai suprastose Europos Sąjungos sąlygose slypi pavojus, kad į ją bus einama net be kelių — nevykusiai įstatymus derinant ir visus apyvarus paleidus. Praėjusių metų užsienio prekybos deficitas yra virš 6 milijardų litų. Kol Lietuva stovės Europos kryžkelėje su atkišta kepure, tol ji nebus pageidaujama viešnia, nes Europos sąjunga yra turtingųjų bendrija, į kurią pavargėliai nekviečiami. Tad labai svarbu, kad patarėjų štabe ir naujoje vyriausybėje daugiau ekonomistų, o ne "filosofuojančių" būtų!

Iš visur — apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

Halevy, dabartinis ambasadorius prie Europos Sąjungos, patyręs diplomatas, palaikąs gerus santykius su Jordanijos karaliumi. Jo pavaduotoju paskirtas armijos generolas Amiram Levine, Izraelio kariuomenės pietiniame Libane vadas. Izraelio parlamentas patvirtino prezidentą Ezer Weizman antrai penkerių metų kadencijai.

• Prezidentas Boris Jelcin pasigyrė Rusijos spaudai, kad kovo pradžioje jį apžiūrėję gydytojai vienbalsiai pripažino, kad jis yra visiškai sveikas ir neturi jokių rūpesčių dėl sveikatos. Praėjus vos trims dienoms praėjus po šio pasigyrimo, B. Jelcin staiga susirgo gerklės uždegimu. Jam įsakyta sėdėti kambaryje, nekalbėti ir gerti vaistus. Žinių agentūra paskelbė, kad B. Jelcino šeima ir artimieji švęs žmonos 66-ąją gimtadienį savo vasarvietėje netoli Maskvos.

• Kovo 7 d. popiežius Jo-

nas Paulius II priėmė ir 30 minučių kalbėjosi su JAV valstybės sekretore Madeleine Albright. Ji pasveikino popiežių lenkiškai, trumpai pakalbėjo čekų kalba, o vėliau tarėsi angliškai apie Kosovo įvykius, apie Iraką, padėtį Kuboje. Vėliau sekretorė M. Albright tuos pačius klausimus svarstė su Vatikano užsienio reikalų tvarkytoju kardinolu Angelo Sodano.

• Kovo 13 d. kongresmenas Joseph P. Kennedy, pirmąsyk išrinktas į Atstovų Rūmus 1986 m. lapkričio mėnesį, paskelbė, kad jis daugiau nebus kandidatu. Priimti šį nutarimą paskatino nelaimingas atsitikimas, kai Kolorado kalnuose Naujųjų Metų išvakarėse žuvo jo brolis.

• Kinijos užsienio reikalų ministras paskelbė, kad, šiemet, lapkričio mėnesį, sulaukęs 70 metų, jis pasitrauks iš ministro vietos į pensiją, bet liks Kinijos komunistų

partijos Politbiuro nariu, kuriuo tapo pernai, rugsėjo mėnesį.

• Ukrainoje lankėsi JAV valstybės sekretorė M. Albright. Po šio vizito Ukraina paskelbė, kad ji nebetieks Iranui branduolinės technikos duomenų ir nepadės statyti atominės energijos reaktorių, kaip buvo sutarta. Ukrainos prezidentas L. Kučma pasakė, kad tas atsisakymas nesusstabdys Irano plano, nes jis gaus branduolinių turbinų iš Rusijos. Spėliojama, kad Amerika pažadėjo Ukrainai padidinti savo finansinę paramą, kuri per šešerius metus siekė 3.2 milijardus dolerių.

• Naujoji Zelandija šią karštą vasarą pamatė, kaip tektų gyventi dideliuose miestuose, jei jie netektų elektros energijos. Taip atsitiko Auklande, kur sugedo daug šaldomo maisto. Įstai-gose ir dangoraižiuose nebeveikė oro vėsintuvai, sustojo keltuvai.

LEMTINGI METAI

(Nuo 1987 m. rugpjūčio 23 d.

iki 1998 m. vasario 26 d.)

(Atkelta iš 1 psl.)

stribus ir trėmimus, Molotovo-Ribentropo (o tiksliau: Stalino-Hitlerio) pakta ir jo slaptuosius protokolus. Kultūrologai pakilo prieš primityviąją masinę, ideologizuotą "meno produkciją", formavusių betačius "homo sovietikus" – žmones, praradusius savo istorinę atmintį.

1987 m. rugpjūčio 23 d. prie Adomo Mickevičiaus paminklo, nepaisant grubiausių gąsdinimų, šmeižtų ir represijų įvyko Lietuvos laisvės lygos organizuotas mitingas prieš okupaciją. Netrukus po jo prasidėjo masiniai mitingai ir susidūrimai su specialiais sovietų "vidaus reikalų" kariuomenės daliniais Katedros aikštėje, eitynės Vilniaus centrinėmis gatvėmis su šūkiais "Red Army go home!". 1988 m. birželio 3 d. sudaryta Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinė grupė. Netrukus pasirodė pirmieji vieši necenzūruoti, nepartiniai spaudos leidiniai: "Sąjūdžio žinios", "Atgimimas" ir kt. Net oficialioji spauda ėmė kratytis primestų pavadinimų: "Tarybinė mokykla" ta-

po "Tautinė mokykla", "Tarybinė moteris" – tiesiog "Moterimi". Nuo miestų ir rajonų laikraščių pirmųjų puslapių tarsi vėjas nupūtė tokius pavadinimus, kaip "Raudonoji vėliava", "Leninietis", "Komunizmo keliu" ir pan. Net centrinė "Komjaunimo tiesa" persivardino į "Lietuvos rytą", o LKP "organas" – "Tiesa" tapo "Diena". Daugeliu atveju tai nebuvo vien tik "kailio vertimas" ar "naujų suknelių" matavimas: žmonės vis labiau reikalavo permainų ir purtėsi sovietines apnašas. Pavyzdžiui, buvusio "Tarybinio mokytojo" pavadinimą "Tėvynės šviesa" išrinko patys skaitytojai.

Žinoma, šis judėjimas neišvengė provokacijų, tarpusavio vaidų, suktų manevrų – kaip užsimaskuoti ir išlikti. Tačiau sustabdyti Lietuvos kovos už nepriklausomybę jau nebepavyko jokiomis priemonėmis. Bandymas panaudoti karinę jėgą prieš taikias demonstracijas sukėlė tokią pasipriešinimą, kuris tiesiog nušlavė Maskvos atsiųstą "generalgubernatorių" –

vadinamąjį LKP "antrąjį" sekretorių. Atsikūrė Demokratų, Socialdemokratų, Tautininkų ir kitos tradicinės Lietuvos partijos – žlugo sovietinė vienpartystė. Tokio mis sąlygomis subrendo LKP sprendimas atsiskirti nuo SSKP.

Per rinkimus į SSRS Aukščiausiąją Tarybą tarp Lietuvos deputatų pateko gana daug patriotiškai nusiteikusių žmonių. Sąjūdžio atstovų. Deputatai į Maskvą buvo palydėti, jau tautinėms vėlavoms plevėsuojant Katedros aikštėje. Apie Lietuvos suvereniteto siekius prabilta pačioje bolševikų valdžios irštvoje. Nebepadėjo net atviri KGB grąšinimai. Okupacinė valdžia pirmą kartą buvo priversta laviruoti ir padaryti kai kurias nuolaidas. Pradėjo grįžti Lietuvos politiniai kaliniai: kun. Alfonsas Svarinskas, žurnalistas ir rašytojas Gintautas Iešmantas ir kt. Prasidėjo šimtą tūkstantiniai mitingai, "Baltijos kelias", "Europos kelias" ir kiti tautos dvasių žadinę renginiai.

1989 m. spalį įvyko Lietuvos Mokslininkų sąjun-



Lietuvos laisvės lygos vadovas Antanas Terleckas.
J. Jasaičio nuotr.



Kovo 11-osios akto signataras Kazimieras Uoka.
J. Jasaičio nuotr.

gos steigiamasis suvažiavimas. Mokslininkai prabilo apie tautos ūkio atkūrimo programas.

Dar ryškesnė Sąjūdžio pergalė ir triuškinantis kompartijos pralaimėjimas išryškėjo rinkimuose į Lietuvos (SSR) Aukščiausiąją tarybą. Išrinktieji deputatai LSSR atstovais "pabuvo" tik viena dieną – 1990 m. kovo 10-ąją. O kitos dienos vakare buvo priimtas Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo aktas. Salės priekyje pakilo Lietuvos Vytis, deputatai giedojo Tautos himną. Lauke susirinkusieji plėšė nuplėšę vadinamąją sovietinį herbą. Pirmą kartą žmonės iš visos širdies reiškė pagarbą savo valdžios atstovams. Tai buvo neįsivaizduojama sovietmečiu!

Tačiau iki tikrojo valstybingumo dar buvo labai toli. Teko pergyventi pafrontės įvykius: imperininkų grasinimus, sienos postų daužymą, ekonominę blokadą, bandymus apšmeižti tarptautinėse organizacijose (tebesitęsiančius iki šiol), netgi atvirą karinę agresiją. Teko mokytis vidaus ir užsienio politikos meno, susivokti, kaip ugdyti pilietinę visuomenę. Kas yra 1991 m. sausio 13-oji? Tai atsakymas okupantui, kad jokia jėga jam nebepadės sugrįžti į Lietuvą ir joje viešpatauti, kaip savo daržinėje.

Tačiau po to sekė didelių klaidų ir nuosmūkių metai. Valstybė buvo kuriama labai nerangiai, kartais lyg iš jos pačios tyčiojantis. Vagių "bankai", galėjusių veikti įmonių išardymas ir atvedimas prie tyčinio bankroto, kontrabanda ir vis augantis

užsienio prekybos deficitas! Vis didėjančios rietenos valdžioje, privedusios prie dešiniųjų jėgų suskaldymo. Politinio elito krizė. Kas dabar sutiktų valdžios vyrus su tokia nuoširdžia pagarba, kaip tai buvo Kovo 11-ąją? Tik LKP-LDDP galutinai susikompromitavus ir pralaimėjus, pati ekonomika ėmė diktuoti politikams, kokių sprendimų reikia imtis. Tačiau ir dabar kai kurie veiksmai vargu ar derinasi su valstybės interesais. Vadinamosios "Europos reikalų ministerijos", ištapusios tik prekybos biržą, veikla kelia nerimą.

Labai rimtą rūpestį kelia kosmopolitizmo propaganda ir jos plitimas jaunimo tarpe. Kodėl nepriklausomybės metų jaunimo tarpe taip išplito girtuokliavimas ir narkomanija? Kodėl jam tokios svetimos tautinės vertybės? Kodėl taip bijoma jaunimo karinio patriotinio ugdymo? Net tarptautiniai tyrimai parodė nepateisinamai žemą "reformuojamos" bendrojo lavinimo mokyklos auklėtinių žinių lygį. Kaltinti, esą tai – sovietinio režimo pasekmė, yra absurdiška. Bet iki šiol net suabejojimas "reformatorių" veiksmams tebe laikomas vos ne šventvagyste.

Kas yra 1998 m. sausio 4-oji? Tai jokių būdu nėra tik eiliniai Prezidento rinkimai. Tai pasirinktojo kelio tąsa, rodanti, kad Sąjūdžio idealų neatsisakyta. Neveltui daug kas Prezidento inauguracijos dienų nuotaiką lygino su pirmaisiais Sąjūdžio renginiais. Vasario 26-ąją Lietuva tarsi galutinai atsisveikino su sovietine praeitimi.



Demonstracija prieš mokesčių už telefono paslaugas didinimą.

G. Pociaus nuotr.



Šventosios uostas. Ant kranto rūdią du mažieji žvejybos traleriai.

J. Žygo nuotr.

Tolimas lietuviškas žodis KONKURSAI MOKYKLOSE

Mokyklos, kurios sutiko dalyvauti projekte ir gavo mūsų parengtus rašytojų bei jų kūrinių sąrašus, su pakiliu ėmėsi darbo. Labai džiugu, kad ir pagrindinės mokyklos, ir gimnazijos įsitraukė į šį konkursą. Visose apskrityse – vienur mažiau, kitur daugiau, šis darbas jau vyksta. Džiaugiamės, kad mokytojai suprato šio projekto tikslus, nežiūrint to, kad jį parengė ne kokia nors valdžios įstaiga, o visuomeninė jaunimo organizacija, kurios pagrindinis tikslas – lietuviybės puoselėjimas jaunimo tarpe. Jau prasidėjo konkursai mokyklose.

Štai pora atsiliiepimų apie konkursus, gautų iš mokyklų:

Vilniaus Gerosios Vilties vidurinė mokykla

(Rašo 10-os kl. mokinė Inga Romaškaitė)

– "...ne kiekvienam poetui teko palaima gyventi ir kurti Lietuvoje, mėgautis gimtinių medžių bei krūmų šlamėjimu, paukščių čiulbėjimu, gimtosios žemės kvapu ir lietuviško žodžio skambesiu. Norėdami geriau susipažinti su lietuvių išeivių poetais, surengėme dailiojo skaitymo konkursą "Tolimas lie-

tuviškas žodis", kuriame dalyvavo 10-ųjų ir 12-ųjų klasių mokiniai. Jie deklamavo S. Santvaro, J. Meko, A. Prižgintaitės, D. Sadūnaitės, J. Kelero, S. Kubiliaus, D. Batutytės, L. Andriekaus, V. Šlaito ir daugelio kitų poetų eiles. Prieš deklamuodami, trumpai papasakojome apie eilėraščių autorius, žemėlapyje ir gaublyje parodėme vietas, kuriose poetai gimė, ir kuriose jie gyveno ir kūrė, nublokšti žiaurių likimo vėjų. Surengėme ir nedidelę knygų parodėlę, kurioje išstatėme išeivijos poetų knygas. Nutarėme deklamuoti eilėraščius apie Tėvynę ir gimtųjų namų ilgesį. Klausydamiesi šių eilėraščių, supratome, kaip jautėsi poetai, gyvenantys už tūkstančių kilometrų nuo Lietuvos. Skambėjo daug mums nežinomų žmonių pavardžių ir kūrinių...

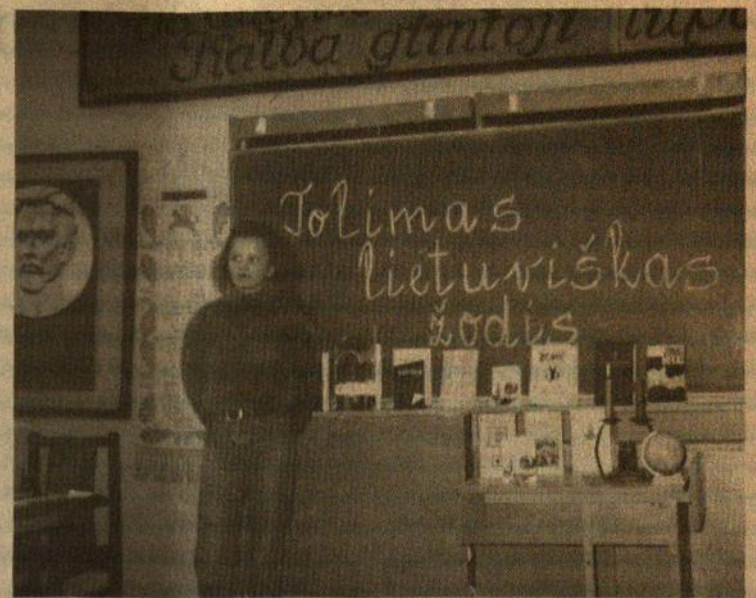
Radviliškio Vinco Kudirkos vidurinė mokykla (Praneša mokyklos direktorius V. Matuzas)

– "...džiaugiamės, kad rūpinatės išeivijos žodžio populiarinimu. Tai, ką mūsų mokiniai sužinojo, vartydami į mokyklinę programą neįtrauktų autorių knygas, gero-

kai praplėtė jų akiratį. Dėkojame Jums už iniciatyvą ir pagalbą, kurią gavome iš Jūsų organizacijos prieš konkursą. Tikimės, kad ši bibliografinė medžiaga pravers ir ateityje..."

Visų atsiliiepimų būtų neįmanoma net išvardinti. Iš daugelio mokyklų esme gavę ir nuotraukų apie konkursą. Puoselėjame dar vieną mintį: – visą projekto eigą nuo pirmųjų žingsnių iki finalinio rato – aprašyti atskirame leidinyje, nurodyti dalyvių pavardes, rėmėjus, ištraukas iš konkursų.

Kokius kūrinius pasirenka mokiniai? Pačius įvairiausius. Yra ir subjektyvios aplinkybės: ne visų autorių knygas mokyklos turi. Teko mokytojams išeivijos poetų kūrinių ieškoti ir viešose bibliotekose ir asmeniniuose rinkiniuose. Tarp dažniausia minimų yra: V. Šlaito "Relikvija", B. Pūkelevičiūtės "Dvi balandžio pilnatys", L. Andriekaus "Budėk", A. Rūko "Besilankstas medelis", K. Kuncos "Klajūnas", L. Šimkutės "Pakvietimas", J. Račkaus "Pušis prie Nemuno", J. Švabaitės "Gintaro sauja", S. Čižausko-Aklivaros "Šuva",



Vilniaus Gerosios Vilties vidurinės mokyklos dešimtokė Ugnė Baltrušaitytė deklamuoja Jono Meko eilėraščius.

E. Kuliešaitės nuotr.



Alytaus rajono Makniūnų vidurinės mokyklos mokiniai prie užsienio lietuvių autorių knygų parodėlės.

V. Ališo "Tu nieko nežinai", įsijausdami deklamavo.
P. Orientaitės "Ievos", S. Santvaro "Lopšinė". Minėtus kūrinius ir daugelis kitų mokiniai pasirinko, išmoko ir su

LTJO "Jaunoji karta"
pirmininkas
Gintaras Binkauskas

DOSNIAI REMIAMAS LIETUVOS ŠVIETIMAS

Irena Gedris-Giedraitienė

Kai pavasario saulė pradeda tirpyti ledus ir šildyti žemę, buvę A.P.P.L.E. kursų dėstytojai, kurie vėl ruošiasi važiuoti į Lietuvą, svarsto savo paskaitų temas, aiškina, ką reikia patobulinti arba papildyti, kokie klausimai liko neišnagrinėti. Kasmet naujas entuziastų būrys įsijungia į mūsų eiles, atveždama žinių iš įvairių mokyklų, universitetų bei kitų įstaigų, iš skirtingų valstijų bei valstybių. Kursų srautų koordinatoriai jau telefonais, faksais ir laiškais vieni su kitais susipa-

žįsta ir derina savo programas.

Šių metų kovo 28-29 dienomis A.P.P.L.E. bendrijos kursų rengėjai renkasi Asheville, NC, aptarti kursų planavimo reikalus. Šį suvažiavimą planuoja Myra Goodwin ir Katie Hoyle. Jos abi – pietietės, kurios neturi jokio kraujo ryšio su Lietuva, tačiau jaučia nepaprastą susidomėjimą to krašto žmonėmis. Suvažiavimą globoja "All

(Nukelta į 6 psl.)



Kauno A. Stulginskio vidurinės mokyklos mokytojos, dalyvaujančios konkurse "Tolimas lietuviškas žodis".



Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus svečiuose pas Illinois valstijos gubernatorių Jim Edgar.



A.P.P.L.E. draugijos narės (iš kairės): Rita Balytė, Danguolė Vodopalienė ir I. Gedris-Giedraitienė. V. Bacevičiaus nuotr.

BALTIMORĖS LIETUVIŲ MUZIEJAUS 20-METIS

Baltimorės lietuviai šiemet švenčia jau trečias suaktyvumas: pirmiausia – lietuviškų radijo programų 50-metį, po to – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 80-metį ir Baltimorės Lietuvių muziejaus veiklos 20-metį. Šio muziejaus įkūrimo data – 1978m. vasario 12-oji. Tada Lietuvių namų administracija muziejui užleido trečiąjį aukštą.

Maža grupelė Baltimorės lietuvių, dalyvavusių ruošiant Lietuvių dienų šventes nuo 1973 metų, nutarė įkurti ką nors pastovesnio, geriau apčiuopiamo, kad galėtume amerikiečiams, o taip pat ir lietuvių jaunimui parodyti ką iš tautos kultūrinio palikimo, liaudies meno, lietuviško charakterio savybių. Šio sumanymo autoriai buvo Algis ir Cathy Grintaliai, Kęstas ir Kristina Česonai bei Elena Okienė. Užmezgėme ryšį su Baltimorės miesto meru William D. Schaefer, kuris buvo palankus mūsų etninei grupei. Iš jo gavome aikštelę kitoje gatvės pusėje – priešais Lietuvių namus, kurioje galėtume įrūšėti mažą parką. Jį taip ir pavadino: "Little Lithuania Park". Gavome ir finansinę paramą parko papuošimui, suteikiant jam lietuvišką tautinį pobūdį. Algis Grintalis parengė projektą ir jį įgyvendino, pastatydamas tris metalinius kryžius bei porą undinėlių.

Muziejaus ir parko atidaryme dalyvavo miesto meras William D. Schaefer, senatorius Paul Sarbanes, kongreso atstovė Barbara Mikulski ir daug kitų miesto bei valstijos

administracijos pareigūnų. Gausiai susirinko ir lietuviai. Gera pavyko ir paskelbtas vėjus surinkti muziejaus eksponatus: daug daiktų paaukota, o kiti buvo paskolinti atidarymo iškilinėms.

Po muziejaus atidarymo prisijungė ir daugiau darbuotojų – menininkų: Vytautas ir Albina Vaškiai, Genė Aušrienė ir Danutė Kemežienė. Siekdami sudominti platesnę visuomenę ir pritraukti daugiau besidominčių lietuvių liaudies menu, ruošėme įvairius kursus: Vėlykų margučių marginimo, kalėdinių eglučių puošimo – šiaudinukų darymo, kryžių ir koplytstulpių gaminimo bei dekoravimo, inkrustacijos, odos dirbinių, rankšluostinių gaminimo, juostų audimo.

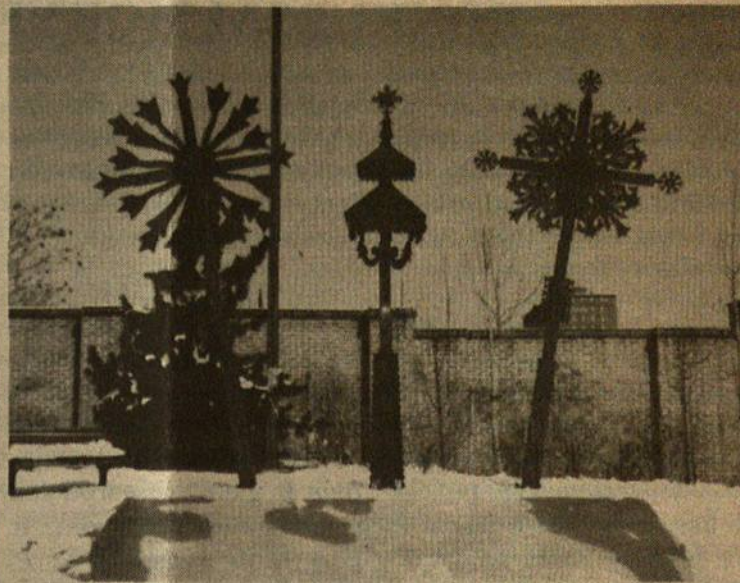
Siekdama sutelkti lėšų ir praturtinti muziejų, jo vadovybė ruošė įvairius kultūros renginius, koncertus, lietuviškų valgių pietus ir pan. Kai atsirado galimybė lengviau susisiekti su Lietuva, buvo atgabenta nemažai gintaro ir kitų liaudies meno dirbinių.

Maždaug po penkerių metų daugiau dėmesio atkreipta į medžio drožinėjimą. Tada iškilo ir Kryžių kalno sumanymas. Kursų dalyviai padarė po keletą koplytstulpių ir kryžių. Juos sugrupavus, pasidarė mažas kryžių kalnas, tarsi Lietuvos Kryžių kalno kopija. Pakartotinai rengėme inkrustavimo, reljefinio pjaustymo ir kt. kursus Visuomet dalis lankytojų "nubyrėdavo". Nuolatiniiais

muziejaus draugais liko: Algis ir Cathy Grintaliai, Kęstas Česonis, Elena Okienė, Danutė Kemežienė, Genė Aušrienė, Vytautas ir Albina Vaškiai bei Jonas Kardokas.

Per keletą metų muziejus kaip etninės veiklos pavyzdys pagarsėjo tarp amerikiečių. Pirmiausia grupelėmis atvyko mokytojai susipažinti su jiems dar nematytu "stebuklu", o mokslo metų pabaigoje į mokyklų ruošiamų ekskursijų – lankytinų vietų sąrašus įtraukė ir mūsų muziejų. Apsilankydavo nuo keletos iki keliolikos autobusų moksleivių. Lietuvių tarpe susidomėjimas irgi buvo gana didelis. Įvairių švenčių, renginių ar susirinkimų dienomis muziejus buvo gausiai lankomas.

Bandysiu aprašyti man, jūsų korespondentui, lankiusiam šį muziejų netoli šimto kartų, daromą įspūdį. Pastebėjau, kad ir daugeliui kitų lankytojų, ypatingai iš Lietuvos, muziejus turi patriotinį poveikį. Kiekvieną kartą, įėjus pro duris, prieš akis atsistoja tas mūsų Kryžių kalnas. Jis dar nesudaro tokio didelio įspūdžio, bet mintys tuojau nuskrenda į Kryžių kalną, esantį šalia Šiaulių. Ten dabar pastatyta ir sudėta



Mažasis Lietuvių parkas (priešais Lietuvių namus).

keliadešimt tūkstančių įvairaus dydžio ir formos kryžių, koplytstulpių ir statulų. Tie kryžiai ten stovi kaip nukryžiuotos Lietuvos simboliai, kaip iškentėto skausmo muziejus, liudijantis apie Lietuvos ryžtą nepasiduoti ir nusiimesti vergijos jungą. Tik prisiminkime, kad kiekvieną kartą po okupanto įvykdyto kryžių sunaikinimo, jau kitą dieną vėl atsirasdavo nauji kryžiai. Tai lietuvių tautos pasiryžimo būti laisvais paminklas ateinančioms kartoms.

Nukreipus akis nuo kryžių į dešinę pusę, išvysti Lietuvos kaimui būdingą gyvenamojo namo priekį su veranda, kurią Lietuvoje vadin-

davome gonkomis. Tai primena seniai sugriautą tėviškę, namus, kuriuose gimėme, augome, pradėjome ruošti gyvenimui. Čia lyg tai matosi tėtis, sėdintis su pypke ant suolelio, broliai ir sesuo. Tik motinos nėra. Įėjus pro duris, ją randu prie ratelio, verpiančią linus. Šalia stovi staklės su pradėtu austi raštuotu audiniu. Kitame kampe stovi mergaitės lova su priglausta kraitine skrynja ir sukrautomis 4 pagalvėmis. Čia kabo rankšluosčiai su įaustu himnu arba dainos "Kur bėga Šešupė" tekstu. Ant sienų kabo įvairūs medžio drožiniai.

Išėjus iš "namo", į akis

(Nukelta į 7 psl.)

DOSNIAI REMIAMAS LIETUVOS ŠVIETIMAS

(Atkelta iš 5 psl.)

Souls" parapija, kuri aprūpina nakvyne ir suteikia patalpas mūsų darbui.

Kiekvieną pavasarį ši parapija vieną sekmadienį pavadina "Lithuanian Sunday". Tada renkamos aukos, vaisiai, medicinos reikmenys, kurios per "Mercy Lift" keliauja į Lietuvą. Į Lietuvos internatus jau pasiūsta vaikams žaislų. Suvažiavimo rengėjos rašo, kad ten mūsų su dideliu nekantrumu jau laukia!

A.P.P.L.E. draugijos vardu Klyvlendo apylinkėje gyvenančios ir švietimo darbą Lietuvoje dirbančios narės dėkoja visiems, skyrusiems stipendijas ir rėmėjams už Jūsų nepaprastai malonų atsiliepimą į mūsų prašymą. Iš tikrųjų net ir ypatingo prašymo nereikėjo. Tik reikėjo atsisėsti parapijos salėje ir pasidėti ant stalo atitinkamą plakatą. Tuoj minia mus apspito – vos

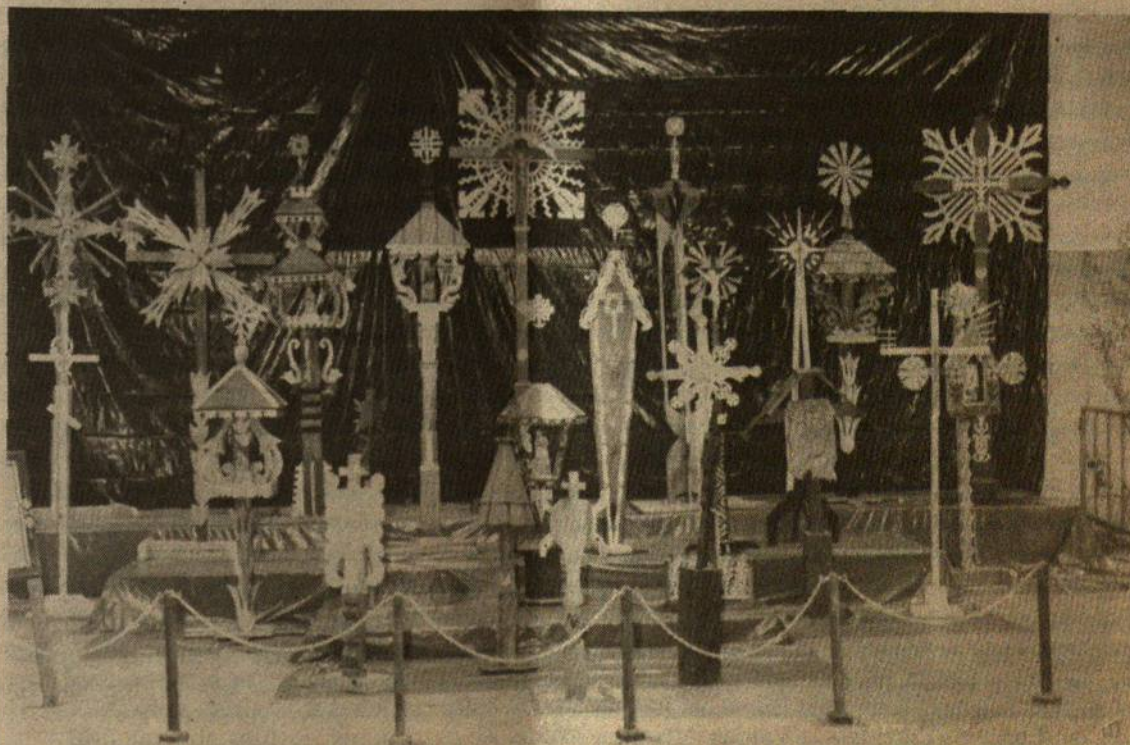
spėjome pakvitavimus rašyti. Kai kurie, tik prieš einant namo mus pastebėję, beveik atsiprašydami, įteikė mums pinigų arba čekius. Klyvlendo lietuvių bendruomenė Lietuvoje yra dažnai minima ir labai gerbiama.

Esame dėkingi Lietuvių Kredito kooperatyvui "Taupai" už \$500 auką, kuri kasmet skiriama mokytojų tobulinimosi reikalams. Be tokios plačios mūsų visų paramos, mokytojų darbas Lietuvos mokyklose būtų žymiai sunkesnis. Jau didelis būrys mokytojų yra dalyvavę bent vienuose iš įvairių APPLE kursų. Kai kurie mokytojai sugeba patekti dažniau. Tai daugiausia priklauso nuo vietinio švietimo skyriaus. Lietuvoje yra apie 56,000 mokytojų.

Jeigu nesuspėjote įteikti auką stipendijai, tai galite ją perduoti kiekvienai draugijos narei arba palikti "Taupoje".



Lietuvos ūkininko namas. Baltimorės Lietuvių muziejus.



Kryžių kalnelis Baltimorės Lietuvių muziejuje.

Autoriaus J. Kardoko nuotraukos

BALTIMORĖS LIETUVIŲ MUZIEJAUS 20-METIS

(Atkelta iš 6 psl.)

krinta Dionizo Poškos Baublys. Atidarius dureles, matosi stalas ir suolelis, kur Dionizas rašė savo eiles. Tai Vytauto Vaškio iš seno ažuolo padaryta D. Poškos Baublio kopija. Čia taip pat randame ir keletą įvairaus dydžio ir formos kanklių pavyzdžių. Palubėje kabo Dariaus ir Girėno "Lituanica", nors ir maža, bet primenanti didelį tų dviejų vyrų pasiryžimą.

Kitame kambaryje randame knygyną (biblioteką). Joje daugiausia sukaupotos knygos apie meną (lietuvių kalba) arba apie Lietuvą ar lietuvius (anglų kalba). Čia ir atvaizdai trijų Lietuvos prezidentų, vadovavusių Lietuvai 1918-1940 metais. Štai ir poetas Nadas Rastenis su žmona Julija. Abu visą gyvenimą rūpinosi ir dirbo lietuviybės išlaikymui Amerikoje ir nepriklausomybės atstatymui Lietuvoje. Nadas Rastenis piešė paveikslus, rašė eiles, išvertė Kristijono Donelaičio "Metus" į anglų kalbą, siek tiek dalyvavo ir Maryland valstijos politiniame gyvenime.

Muziejuje kabo atvaizdas poeto Juliaus Janonio, kurį bolševikai pasisavino ir paskelbė revoliucionierium, kuriu jis, pagal Baltimorėj gyvenančią seserį Railienę, tikrai nebuvo. Ant sienų dar kabo keletas Lietuvos dailininkų pieštų paveikslų, įrėmintų koplytstulpių nuotraukų, muziejaus darbininkų drožinių ir paveikslų. Koplytėlės primena tą gatvę, kur eidavome į gimnaziją. Jos buvo pakabinotos ant medžių. Praeinant



Verpėja. ("Mamytės mokykla"). Baltimorės Lietuvių muziejus.

kasdien reikėdavo pagarbiai nusiimti kepurę. Čia pat nuo sienos į mus žiūri didieji Lietuvos kunigaikščiai (kai kuriuos iš jų jau nori pasisavinti kaimynai gudai).

Dabar jau prieiname prie Lietuvos aukso – gintaro, kuris, kaip ir kryžiai, labai patraukia lankytojus savo originalumu. Spintoje sustatytos įvairios statulėlės. Kai kurios iš jų pagamintos čia, tačiau daugiausia jų atvežta iš Lietuvos. Sustatyti vėlniai iškreiptais veidais ir bauginančiais žvilgsniais, kurie primena, kad mūsų gyvenime ne viskas taip jau gražu ir malonu. Kitoje spintoje matome labai brangių daiktų. Tarp jų – mūsų tautos atgimimo patriarcho Jono Basanavičiaus

akiniai, vėliava su vytimi, atsisukusia į rytus.

Kalbant apie muziejų, negalima nepaminti ir trečiosios kartos lietuvio Henriko Gaidžio, kuris turi didelį rinkinį Lietuvos ginklų, karinės aprangos, įvairių pasižymėjimo ženklų ir medalių. Švenčių metu jis užima gana didelį kambarį su savo eksponatais. Jis gerai žino Lietuvos istoriją ir gali daug papasakoti apie surinktus eksponatus.

Šis mano pasivaikščiojimas po muziejų, manau, skaitytojams sudarys šokią tokią vaizdą, kas jame yra surinkta, kokia jo reikšmė Baltimorės lietuvių gyvenime. Muziejus – tai mūsų ryšys su tėvyne Lietuva.

Jonas Kardokas

ALEKSANDRAS VAKSELIS PERSIKĖLĖ Į FLORIDĄ

(Pateikiame G.Kumpikaitės pasisakymą išleistuvių proga)

Per beveik 49 metus, praėjusius nuo atvykimo į Ameriką, daugelis iš mūsų labai pasišventusiai dirbo, kad išlaikytų lietuviybę, išsaugotų kalbą, tradicijas, garbės ir patriotizmo jausmus. Vienas iš aktyviausių buvo Aleksandras Vakselis. Jo nuopelnai yra visiems gerai žinomi. Jų sąrašas – ilgas ir garbingas.

Bet šia proga norėčiau ir truputį asmeniškai pasisakyti. Nuo pat jaunystės susidraugavau su jų dukra Irena ir mes draugavom daugelį metų. Buvo labai gražūs tie mūsų jaunystės metai Amerikoje. Gražus, kultūringas jaunimas iš gražių, patriotiškų šeimų. Eidavom į šokius, daly-

vaudavom stovyklose, visi studijavom, dirbom. Dauguma gerai įsikūrė Amerikoje ir sukūrė lietuviškas šeimas.

Mūsų visuomenė dabar yra pasiturinti ir kai kurie iš mano buvusių draugų yra pasiekę labai aukštas, įtakingas pozicijas Amerikos ekonominiame, politiniame ir moksliniame gyvenime. Mes visa tai pasiekėm per savo tėvų pastangas, per jų įkvėpimą mums tos lietuviškos dvasios, tos meilės Lietuvai.

Aleksandras Vakselis visuomet buvo priekyje tos tos kovos, kad nebūtų užmiršta pavergetoji, mūsų brangi Lietuva. Dėka jo ir kitų kovotojų už Lietuvos laisvę pastangų mes išlikom lietuviais ir net po beveik 49 metų dar vis bendraujam. Man asmeniškai yra liūdna matyti, kad tiek daug mano jaunystės draugų,

jų tėvų, pažįstamų jau nebėra. Mūsų visuomenė buvo tikrai labai graži ir garbinga. Bet laikas eina, sąlygos keičiasi ir niekas nėra amžina.

Lietuva yra laisva. Tikėkimės, kad su nauju prezidentu Valdu Adamkum į ją bus įkvėpta ta pati dvasia, kuri mus taip palaikė.

Tad, pone Vakseli, Jūs puikiai atlikote savo darbą. Dabar jūsų laukia gražios saulėtos dienos ir pasitenkinimas, kad mes išlikom lietuviai.

Sveikinu Tautinės sąjungos vardu, linkiu Jums ir Ponai Vakselienei laimingo tolimo gyvenimo. Užbaigsiu žodžiais, kuriuos mes vis dainuodavom neolitanų stovyklose – "Draugais esam, draugais būsim, draugais amžiais paliksim!" Ačiū Jums.

Giedrė Kumpikaitė

KGB LIETUVOJE

Arvydas Anušauskas

(Tęsinys. Pradžia – 42 nr.)

Į Jungtines Amerikos valstijas siunčiami KGB agentai visada gaudavo užduotį sekti kartu važiuojančius lietuvius, kalbėti apie gerą gyvenimą Lietuvoje ir pan. Tipiška užduotis atrodė taip (pateikiame pavyzdį iš 1984 m. lapkričio mėn. užduoties agentui "Žvejui"):

"Bendraudamas su tautiečiais, pasistenkite surinkti žinias apie JAV gyvenančius Tėvynės išdavikus, tarp jų ir apie V. Šakalį ir S. Kudirką. [...] Atkreipkite dėmesį į galimą neteisingą sovietinių piliečių elgesį, į tuos, kurie būdami užsienyje pasisakė anti-sovietiškai. Gali būti, kad Jums gali susidomėti specialiosios tarnybos arba emigrantų organizacijų atstovai. Tam, kad atskleistumėte tikruosius jų tikslus, analizuokite savo ryšių (t.y. žmonių, su kuriais palaikomi ryšiai) elgesio ypatybes, jų užduodamų klausimų ir siūlomų paslaugų pobūdį. Pasiūlius užverbuoti arba pasilikti užsienyje, kategoriškai atsakykite ir nedelsiant praneškite SSRS oficialiems atstovams JAV, tuo pat metu neatskleidžiant mūsų ryšių su jumis. Būdami JAV, stenkitės išsklaidyti savo pašnekovų klaidingas pažiūras apie sovietinę Lietuvą [...]. Pokalbio metu jums gali duoti provokacinių klausimų apie bendradarbiavimą su KGB. Bet kokius galimus argumentus kategoriškai paneikite. Būkite įsitikinęs, kad jūsų pašnekovai jokių įrodymų neturi".

Tokie buvo bendrieji nurodymai. Visa užduotis baigiama labai dviprasmišku nurodymu: "Būnant JAV, esant reikalui, su jumis susisieks mūsų atstovas, kuris Jums perduos linkėjimus nuo Andriejaus iš Vilniaus. Tokiu atveju Jūs turite visiškai juo pasitikėti ir vykdyti visus jo nurodymus". Jeigu kiekvienam į JAV vykstančiam agentui buvo duodami nurodymai "esant reikalui vykdyti visus nurodymus", tai reiškia, jog beveik visada KGB Jungtinėse Valstijose vienu metu turėjo dešimtis ar šimtus bet ką (savo galimybių ribose) įvykdyti pasiruošusių agentų.

Nauji tikslai ir "perestroika"

1986 metais KGB žinias apie VLIK-ą rinko iš keturių užsienyje gyvenančių agentų: "Villi", "Vilnelė", "Šarūnas" ir "Emilis". Tai tebuvo tik VLIK-o aplinkos žmonės, kurie galėjo periodiškai atnaujinti sovietinio saugumo

žinias apie aktyvius Išlaisvinimo komiteto dalyvius. Vi-soje KGB veikloje kristalizavosi nauji tikslai:

1) užsienio ir Lietuvos spaudoje skelbti kuo daugiau straipsnių apie nacistinius nusikaltėlius. Tai turėjo sudaryti išpūdį, jog prieš OSI (JAV Specialiųjų tyrimų biuro) ir KGB bendradarbiavimą stojantis VLIK-as gina nacistinius nusikaltėlius;

2) vesti kryptingą propagandą, gilinant prieštaravimus tarp VLIK-o ir Pasaulio Lietuvių bendruomenės bei Amerikos Lietuvių bendruomenės;

3) "daryti teigiamą poveikį" liberaliai nusiteikusiai išeivijai, kuri pasisako prieš VLIK-o politiką, neigiančią ryšius su sovietine Lietuva.

Kadangi anksčiau minėtos VLIK-o sekimą sunkinančios priežastys nė kiek nepasikeitė, 1986 m. į JAV KGB I skyrius siunčia agentą "Juozą", kuris turėjo ką nors iš Lietuvos išlaisvinimo aktyvistų paskatinti aplankyti gimtinę. Kitas agentas "Petras" turėjo įvykdyti tokią pat užduotį V. Nako atžvilgiu. Lietuvoje tikėtasi, jiems patiems to nežinant, išgauti reikalingą informaciją. Rinkti žinias pačiose Jungtinėse Valstijose 1986-1987 m. pasiūstų agentai: "Rasa", "Aleksandras", "Gintaras", "Baltušis", "Jurgis" ir "J. Jankus". Visos priemonės turėjo būti panaudotos ir 1986-1988 metais VLIK-as bei ALT-a turėjo būti galutinai sukompromituoti.

Besikeičianti padėtis pačioje Lietuvoje sujaukė daugelį ilgai KGB puoselėtų planų. Po 1987 m. rugpjūčio 23 d. mitingo Vilniuje prie A. Mickevičiaus paminklo, kuriame pirmą kartą viešai pasmektos Molotovo–Ribentropo pakto pasekmės, KGB teko susirūpinti savo pozicijų išsaugojimu pačioje Lietuvoje. Užsienyje esantis agentas "Šarūnas" atkreipė dėmesį ir į VLIK-o veiklos pokyčius – veiklos Europoje išplėtimą. 1987 m. spalio mėn. KGB akiratyje pirmą kartą atsидūrė Algis Klimaitis, kuris užmezgė ryšius su VLIK-u ir Strazburge prie Europarlamento atidarė Informacinį biurą. KGB vertinimais, Informacinio biuro išlaikymui A. Klimaitis iš VLIK-o gavo 40 tūkst. dolerių (1988 m. rugsėjo mėn. iš VLIK-o įgaliojimo Strasburge pareigų apsi-traukė). Ryšių su latvių, estų, ukrainiečių ir lenkų organizacijomis plėtimas ypač domino KGB.

Lietuvos ambasados pranešimas JAV-OSE LANKYSIS LIETUVOS SEIMO NARIŲ GRUPĖ

Š.m. kovo 28-balandžio 3 d. JAV lankysis Lietuvos Seimo santykių su JAV-omis grupės atstovai. Delegacijai vadovauja Seimo Žmogaus ir piliečio teisių ir tautybių reikalų komiteto pirmininkas Emanuelis Zingeris. Parlamentarų grupėje taip pat yra LR Seimo pirmasis vicepirmininkas Andrius Kubilius, vicepirmininkai – Romualdas Ozolas ir Feliksas Palubinskas, o taip pat Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Mečys Laurinkus,

Seimo delegacijos Šiaurės Atlanto Asamblėjoje vadovas Vytautas Dudėnas.

Lietuvos politikų grupės kelionės programoje numatyti susitikimai su JAV Valstybės ir gynybos departamentų pareigūnais ir Kongreso abiejų rūmų nariais bei patarėjais, JAV Kongreso Helsinkio komisija, JAV lietuvių organizacijų, Vidurio Europos koalicijos ir žydų organizacijų atstovais. Vašingtone parlamentarai taip pat dalyvaus svarstybose dėl NATO plėti-

mo ir ateities, kurias rengia "Carnegie Endowment for International Peace", National Defense University ir RFE/RL.

Lietuvos politikai tikisi šių susitikimų metu aptarti tolesnes Lietuvos ir JAV santykių vystymo perspektyvas, bendradarbiavimo tarp Lietuvos Seimo ir JAV Kongreso galimybes, saugumo ir ekonominio bendradarbiavimo klausimus.

LR ambasada Vašingtone

jauskas SJ ir šv. Jurgio parapijos klebonas Juozas Bacevičius.

Su pagarba ir liūdesiu tenka prisiminti mirusius komiteto narius: Oną Žilinskienę, Leoną Kiženių ir vieną iš komiteto steigėjų bei ilgametį jo pirmininką Antaną Garką. Rinkliavos vyks abejose parapijose: šv. Jurgio parapijoje – kovo 22, Dievo Motinos – balandžio 19 d. Aukas galima siųsti ir bet kada paštu, išrašant čekius A.C.R. Aid c/o

Mrs. Regina Šilgalis 1776 E. 228 St. Euclid, OH 44117.

Iškeliant LKR šalpos reikšmę Lietuvoje vargstantiems, norėčiau užbaigti vieno iš Lietuvos rašančio žodžiais: "Mūsų gyvenimas – nelengvas. Nesinorėtų aimanuoti ir prašyti pašalpos, tačiau jos reikia – dvasiškai ir medžiaginiai... Iš anksto prašau Jėzaus atlyginti visiems, kurie mus šelpia".

Henrikas Stasas

R. Kisieliaus nuotr.



Romualdas Kisielius

PAVASARIS LIETUVOJE

Lietuvos žemelėj
Naujas rytas švinta
Ašarom nuplautas,
Krauju atgaivintas...

Vėl išleido diegą
Sėkla gintarinė,
Ir žieduos paskendo
Lietuva tėvynė...

Po žiemos, po miego
Vėl žydėti kėlės
Gintarinė žemė,
Gintarinės gėlės...

APSILANKYMAS

Aš aplankiau
prieš penkiasdešimt metų
paliktą Tėvynę,
aš aplankiau
prieš penkiasdešimt metų
paliktus namus.
Radau čia savo namą,
tvartą, upę, plynią,
tik neradau
nei tėvo, nei mamos...

Lyg gyvus juos mačiau
ant suolo sėdint,
lyg gyvus juos mačiau
bedirbančius darže.
Kieme žydėjo pienės ir alyvos...
Taip, kaip tada,
mačiau aš juos
pareinančius ežią...

(Iš rinkinio "Žaizdos širdyje", Vilnius, 1997)

ŠOKĖJAI

Prisitaikyti išmokom,
kaip mums grojo, taip ir šokom...
Sukom valsus mes su prūsais,
Trypėm ir "kazoką" rusų...

Kai tik muziką išgirstam
Tai šokėjais tuoj pavirstam,
Pats suprasti juk gali,
Mes – šokėjai dideli...

Šokio tempas taip mus kelia,
Kad ir šiandien dar negalim
Mes užmiršt laikų anų
Ir tų šokių – svetimų...

(Iš spaudai ruošiamos knygos "Saulėlydžio ugnys")

35 METAI MEILĖS ARTIMUI TARNYBOJE

Kiekviena ašara, kurią nudžiovinsi verkiančio akys, kiekviena pagalba, kurią suteiksi prisilėgtam, kiekvienas švelnus žodis, kurį tu pasakysi... Visa tai prilygsta tam, lyg tu švelnia, minkšta skepetaite nušluostytumei kraują, ašaras ir prakaito lašus nuo mūsų Išganytojo veido.

Vedų išmintis

Šiomet sukanka 37 metai, kai Lietuvių Katalikų religinė šalpa (LKRŠ) tiesia pagalbos ranką Lietuvos katalikų bažnyčiai. Nuo įsikūrimo iki šių dienų ši organizacija tūkstančiams Lietuvos gyventojų yra suteikusi medžiaginę pagalbą ir viltį.

LKR šalpa pradėjo veikti 1961 metais Niujorke Amerikos lietuvių kunigų vienybės rūmuose. Jos steigėjai tada buvo: kun. J. Končius, prel. J. Balkūnas ir vysk. V. Brizgys. Vysk. V. Brizgys šiai organi-

zacijai vadovavo iki 1986 metų. Iškilmingai atšventus LKRŠ sidabrinį jubiliejų, vadovavimą jai perėmė vysk. P. Baltakis, kuris ir dabar šias pareigas eina.

Okupacijos metais LKRŠ vykdė ypatingai svarbius uždavinius, šelpdama tada Lietuvoje persekiotą bažnyčią, jos kunigus, slaptus vienuolius, vienuoles ir vargstančius bei persekiojamus tikinčiuosius. Šalia materialinės paramos, organizacija atkreipė pasaulio dėmesį į žmogaus teisių pažeidimus ir sąžinės kalinių būklę. Buvo įsteigtas informacinis centras, kuris aprūpindavo spaudą ir valdžios įstaigas žiniomis iš tėvynės. Vykdamas tokį platų šalpos ir propagandos darbą, susidarė labai palankios aplinkybės į LKRŠ veiklą įsijungti ir kitų tautų atstovams, įvairioms katalikiškoms organizacijoms bei labdaros fondams, kurie nemažas sumas

paukokojo šiai organizacijai.

Šiandien jau 7 metai, kai tauta kvėpuoja laisvės oru, tačiau okupanto padarytos žaizdos dar neužgijo. Lietuvoje labai aštrios socialinės problemos. Didelė tautos dalis dar gyvena nepriteklėje ir neranda išeities savo gyvenimo kelyje. Tad LKRŠ reikšmė nė kiek nesumažėjo. Pirmiausia dabar reikia šelpti katalikiškas mokyklas Lietuvoje. Jų tinklas vis plečiamas, mokinių daugėja. Dauguma jų yra neturtingi, nepajėgiantys ne tik įsigyti būtiniausių mokslo priemonių bei knygų, bet ir socialiai pavalgyti neturi iš ko. Tai vienas iš jautriausių LKRŠ šių dienų uždavinių, į kurį organizacija turi nedelsiant spręsti. Todėl mūsų išipareigojimais remti šios organizacijos veiklą – labai svarbūs. Savo nuoširdžia auka išreiškime solidarumą su tais, kuriems jos labai reikia.

Klyvlende (Cleveland, OH) jau 30 metų veikia LKRŠ komitetas, kuris šiais jubiliejiniais metais vėl kreipsis į mūsų miesto ir apylinkių lietuvių, prašydamas, kad jie ištiestų pagalbos ranką artimui. Kaip kiekvienais metais taip ir šiais tikime, kad nuoširdūs aukotojai vėl atnaujins savo pažadus tėvynėje vargstantiems. Iki šiol mūsų kasmetiniai vajai buvo labai sėkmingi ir komitetas kasmet LKRŠ centrui vidutiniškai galėdavo pasiųsti po 10,000 dolerių. Kviečiame į LKRŠ šalpą įsijungti ir jaunesnės kartos lietuvių, nes senoji karta jau pavargusi, daug jų iškeliavo amžinybėn.

Klyvlendo LKRŠ komitetui dabar vadovauja Zenonas Obelenis. Komiteto sekretorė – Regina Šilgalienė, išdininkas – Henrikas Stasas, nariai – Irena Sušinskienė ir Antanas Styra. Komiteto globėjai: Dievo Motinos parapijos klebonas Gediminas Ki-



Klyvlendo Lietuvių katalikų religinės šalpos komitetas. Pirmoje eilėje (iš kairės): I. Sušinskienė, kun. G. Kijauskas, Z. Obelenis. Stovi: A. Styra, R. Šilgalienė ir H. Stasas. V. Bacevičiaus nuotr.

LAIKAS



Vladas Vijeikis

Blausios nuotaikos pagauti uždainuojame: "Negaila man žirgo nei kamanėlių, tik gaila, man gaila jaunų dienėlių". Tos jaunos dienelės nubėgo kartu su sraunios upės vandeniu ir nesugrąžinsi. Nepavysi prabėgusio laiko, nors ir Olimpiadoje laimėtum pasaulio bėgiko vardą.

Amerikiečiai sako: "Laikas – pinigai". Ne visiems. Kapitalizmas pagrįstas laiko pirkimu ir pardavimu. Žmogus, parduoda savo laiką už menkus pinigus. To laiko pirkėjas parduoda labai brangiai ir praturtėjo iki fantastinių aukštumų.

Mamytė, supykusi ant sūnaus, sako: "Palauk. Ateis tėvas ir iškarš tau kailį". Reiškia, reikia laukti ir tas laikas – baisiai nemalonus. Labai gerai žinai, ką laikas tau atneš ir tikiesi, gal ateityje laikas bus geresnis. Bet išaukęs sužinai, kad per daug tikėtis – negudru.

Kada gi pats geriausias laikas žmogaus gyvenime? Neabejotina, kad tada, kai guli lopšyje. Tave palenguoja, net dainelę padainuoja, duoda valgyti. Ar skanu? Dar nežinai. Visos bėdos prasideda, kada ateina laikas išsikrausyti iš lopšio. Laikas atsistoti ant savų kojų. O tie kūno įrankiai – dar labai netobuli ir nenori atlikti savo pareigų.

Vos spėji išsimiklinti, kai jau laikas eiti į mokyklą. Ten tau ima pilti į galvą išmintį, kurią, laikui atėjus, galėsi panaudoti. O tam laikui atėjus sužinai, kad tai – visai nereikalinga. Geriausia vesti turtingą ipėdinę ir tavo laikas užtikrintas. Gali tą laiką naudoti, kaip nori. Golfo pievoje, ištaigingame laive, plaukian-

čiame aplink pasaulį, arklių lenktynėse, gražesnės moters glėbyje...

Patyrimas sako, kad tie žmonės daugiausia padaro, kurie neturi laiko. Kurie jo turi marios, jose paskęsta ir nieko nepadaro.

Neturintis laiko, sugeba jį išprausti koki gerą darbą. Turintis daug laiko, saugo jį kaip šykštuolis ir niekam neskolina, nedalina.

Kadangi laikas yra labai brangus, tai per amžius buvo bandoma jį matuoti. Buvo smėlio laikrodžiai, saulės laikrodžiai, bet šie nepralenkė gaidžio. Šis paukštis buvo labai tikslus ir pareigingas. Tad ūkininkai kreipdavo daug dėmesio į jo skelbiamą laiką. Dabar laikrodžių priviso neaprepiamai daug: vienus jų reikia ranka prisukti, kiti patys tiksi, elektros varomi. Vieni rodo su dviem strėlėmis, kiti neturi strėlių – rodo skaičiais. Dar kiti praneša laiką balsu. Kur toliau technika nužygiuos?

Senovėje trukdavo nemažai laiko, kol žinia pasiekdavo karalių ar politikierius. Dabar netrunka net minučių. Tad politikieriai neturi laiko pagalvoti ir pridaro labai daug kvailysčių. Jeigu jie iš viso galvoja. Darbščiam žmogui visados trūksta laiko, o tinginys jo turi per daug.

Laikui matuoti dar yra žodis "laikinas". Jo prasmė labai sunku aptarti. Kada politikieriai uždeda laikinus mokesčius, reikia tą žodį kitaip suprasti. Tie mokesčiai bus amžini. Mat politikieriai naudojami visai kitokiu žodynu.

Laikas mėgsta išdaigas. Kai kurių plaukus nubaltina, o iš kai kurių visai atima. Didžiules sumas pinigų moterys išleidžia, norėdamos panakinti laiko įbrėžtas raukšles.

Įvairių renginių ruošėjai į laiko prasmę žiūri labai abejingai. Dar neteko būti nė viename, kuris būtų pradėtas laiku. Jeigu laikas – pinigai, tai kiek kainuoja laikas be-laukiant?

Lietuvių kalboje turime keturis laikus: esamasis, bū-

tasis kartinis, būtasis dažninis ir būsimasis. Negudru domėtis būtaisiais kartiniais ar dažniniais, bet esamasis jaudina. Dar labiau rūpi būsimasis. Kas bus?

Filosofai daug yra prikalbėję apie laiką. O žvilgtelėkime paprastai. Štai parašiau šį straipsnelį. Tu, skaitytoja, paskaitei. Abu išėjvome šiek tiek laiko. Nei tu, nei aš – nebeatgausime. Bet nesupyk, juk kartais gaišti savo laiką dar menkesniems dalykams.

LAIŠKAS REDAKCIJAI

Atleiskit, kad pavėlavau su prenumerata. Siunčiu savo mokestį dabar, kartu su auka puikaus laikraščio veiklai. Štai kas svarbiausia: Florijono draugas Vladas mane nukelia į brangią jaunystę – smėlėtas Žaliakalnio gatves, kur mano Radvilėnų plento komanda – Šurka, Kolka, Saša, Vadim ir kiti – duodavo Vlado Jankaus bei Moniuškos gatvių komandoms į kailį.

Stebiuosi puikia V. Vijeikio atmintimi iš Basanavičiaus alėjos 32 nr. pažymėta-me name išikūrusios pradžios mokyklos gyvenimo, jo pasakojimu apie vedėjo L. Bulgarsko tvarkingą ir griežtą vadovavimą. Tik štai tas mano "herojus" Vladas pamiršo dar vieną mūsų klasės mokytoją – Birutę Vokietaitę, kuri ne tik savo puikia išvaizda, bet ir meile mokslui, mokiniam, mus visus žavėjo.

Ir jeigu Vladas neseniai bandė kandidatuoti į prezidentus, tai ir aš noriu pasigirti: pirmasis Lietuvos prezidentas Antanas Smetona man husarų pulko manieže užrišo skautišką šlipsą. Gi su dabartiniu prezidentu – Valdu Adamkum, tik karui pasibaigus, Vokietijoje, Halle žaidžiau krepšinį prieš Amerikos armijos komandą. Mūsų penketuką sudarė broliai Ošlapai, Labanauskas, Landsbergis. Tai matai, mielas klasės drauge, tu pabėgai iš antrojo skyriaus į gimnaziją ir dabar savo klasišku jumoru praskaidrini savo skaitytojų nuotaiką ir leidi jiems pamiršti dienos vargus.

A. Bagdžiūnas

SPORTO ŽINIOS

SENJORŲ KREPŠINIO TURNYRAS

Šiaurės Amerikos lietuvių vyrų senjorų (virš 35 m.) krepšinio pirmenybės šiemet vyks kovo 28 ir 29 dienomis Klyvlende (Cleveland, OH). Vykdo Klyvlendo LSK "Žaibas". Dalyvauti varžybose užsiregistravo 5 komandos: Toronto "Aušra", Toronto "Vytis", Hamiltono "Kovas", Čikagos ASK "Lituanica" ir "Žaibas".

Kovo 28 d., šeštadienį, varžybos vyks Boromeo College, 28700 Euclid Ave. (Euclid Ave. ir Bishop Rd. kampas), Wickliffe, Ohio. Įvažiuoti patartina iš Bishop Rd.

Šeštadienio tvarkaraštis: 10:00 v.r. – Toronto "Vytis" prieš Klyvlendo "Žaibą"; 11:30 v.r. – Toronto "Aušra" prieš Čikagos "Lituanica"; 2:30 v.p.p. – Hamiltono "Kovas" prieš "Vyčio"/"Žaibo" laimėtojus; 3:45 v. p.p. – pirmųjų ir antrųjų rungtynių pralaimėtojai.

Kovo 29 d., sekmadienį, varžybos bus tęsiamos ir užbaigiamos Dievo Motinos parapijoje, 18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio.

Sekmadienio tvarkaraštis: 11:30 v.r. – rungtynės dėl 3-os vietos; 1:00 v.p.p. – finalines rungtynes dėl čempiono vardo. Klyvlendo lietuvių kviečiame gausiai dalyvauti.

LSK "Žaibas"

STALO TENISO VARŽYBOS

Šiaurės Amerikos lietuvių stalo teniso pirmenybės įvyks kovo 28 d., šeštadienį, Cleveland Table Tennis Association, 3615 Euclid Ave., (Euclid Ave. ir East 36-th St. kampas, pastato 4-me aukšte) Cleveland, Ohio. Šias varžybas rengia ŠALFASS-gos Stalo teniso komitetas, kuriam vadovauja Pranas Gvildys iš Niujorko.

Varžybų pradžia – 10:00 val. ryto. Atvykimas ir registracija – nuo 9:00 v.r. Bus rungtyniaujama komandinėse, vienetų ir dvejetų varžybose, vyrų, moterų ir senjorų (virš 50 m.) klasėse.

RAKETBOLO TURNYRAS

Metinis Šiaurės Amerikos lietuvių raketbolo (Racquetball) turnyras įvyks kovo 28 d., šeštadienį, Gene Weiss Racquettime, 25080 Lakeland Blvd., Euclid, Ohio. Rengia Klyvlendo LSK "Žaibas". Varžybų pradžia – 10 val. ryto. Registracija – nuo 9:30 val. ryto. Kviečiame dalyvauti visus lietuvių žaidėjus. Norėdami gauti išsamesnių žinių, kreipkitės į Algį Penkauską, tel. 440-944-4556. LSK "Žaibas"

ŠACHMATŲ PIRMENYBĖS

1998 m. Šiaurės Amerikos lietuvių šachmatų pirmenybės įvyks 1998 m. gegužės 2-3 dienomis, Pasaulio Lietuvių centre: 14915, 127-th St., Lemont, IL. Vykdo Čikagos lietuviai šachmatininkai. Bus žaidžiama 4-ri ratai šveicarų sistema. Laiko riba partijai – 60 minučių – "Sudden Death".

Tvarkaraštis:

Šeštadienį, gegužės 2 d.: Registracija 9:30 – 10:00 val. I rato pradžia – 10:30 val., II – 14:00 val. Sekmadienį, gegužės 3 d.: III ratas – 10:00 val. IV – 13:30 val.

Laimėtoju teks Dr. Algirdo Nasvyčio atminimo pereinamoji taurė, įsteigta 1982 m. 1997 m. laimėtojas – Vytautas Nasvytis (Cleveland "Žaibas"). Be to, pirmų 3-jų vietų laimėtojams ir geriausiajam jauniui skiriamos ŠALFASS-gos žaidynių plaketės. Bus ir piniginių premijų už tris vietas.

Dalyvauti kviečiami visi lietuvių kilmės šachmatininkai. Žaidėjų skaičius neapribotas. Jaunių amžius – 17 m. ir jaunesni (skaiciuojant 1998 m. gegužės 2 d.).

Dalyvių registracija – iki balandžio 21 d. imtinai, šiuo adresu: Antanas Vilutis, 1143 Southview Dr., Schererville, IN 46375-1533. Tel. 219-322-4533.

Papildoma informacija: Vytautas Nasvytis, ŠALFASS Šachmatų K-to vadovas, tel. 216-631-0210.

ŠALFASS Šachmatų K-tas



Neringa Inc. su Nek.Pr.Marlijos Sesiėmis organizuoja ir praveda stovyklas "Neringos" stovyklavietėje Vermonte



1998m. "NERINGOS" STOVYKLOS

LIETUVIŲ KALBA

Birž. 21-27 d.d. - Jaunuoliams 17-20 m.
Birž. 28-liepos 11 d.d. - Vaikams 6-10 m.
Liepos 12-26 d.d. - Vaikams 10-16 m.
Liepos 26-rugpjūčio 1 d.d. - Šeimoms su mažais vaikučiais

ANGLŲ KALBA - LIETUVIŲ KILMĖS

Rugpjūčio 2-15 d.d. - Vaikams 7-16 m.
Rugpjūčio 19-23 d.d. - Šeimoms su mažais vaikučiais

INFORMACIJA - REGISTRACIJA

kreiptis į Daną Grajauskaitę:
66 Salisbury Rd. Watertown MA 02172
tel: 617-923-4583 e-mail: neringai@yahoo.com

ATTENTION! HEARING AID USERS

Buy-one-get-one-free SALE
Premium Zinc Air Hearing Aid Batteries - All Sizes - 3/31
Limit 2 pkgs. per customer

FREE HEARING TEST
March 26 & 27, Apr. 2 & 3,
call for an appointment

JOHNSON HEARING AID SERVICE
Solving Hearing Problems Since 1970
574 E. 200th St.
Euclid, OH 44119 486-8786

LITERATŪROS POPIETĖ SU POETU BALIU AUGINU ĮVYKS LIETUVIŲ SODYBOJE

kovo 25 d., trečiadienį, 2:30 v. p.p.
Visus kviečiame dalyvauti ir sutikti
artėjančią pavasarį su mūsų mieluoju poetu.

Automobilius pastatyti galite apsipirkimo
aikštelėje, esančioje priešais Lietuvių Sodybą.

Sodybos administratorė Dana Čipkienė

KLAIPĖDOS NETEKIMĄ PRISIMINUS

1939 metų pavasaris buvo ankstyvas ir gražus. Kovo 22-osios – trečiadienio rytą saulė patekėjo, rodos, dar skaistesnė nei paprastai ir, kildama aukštyn, savo auksiniais spinduliais kėlė iš miego Klaipėdos gyventojus, žadėdama jiems gražią dieną.

Nors tos paskutinės dienos buvo tikrai gražios, sauros ir saulėtos, tačiau visame ramume ir grožyje buvo jaučiama kažkokia nemaloni, įtempta nuotaika, kuri kėlė susirūpinimą visų lietuvių širdyse. Mat vokiečiai, kuriems spaudžiant tuometinė Lietuvos vyriausybė buvo priversta atšaukti visoje Lietuvoje veikusią išimties padėtį bent Klaipėdos kraštui, to atšaukimo poveikyje drąsiau pasijutę, paskutiniu laiku darėsi vis labiau priekabūs ir net įžulūs. Nebesivaržydavo ir nepašykštėdavo įvairiausių keiksmažodžių ir užgauliojimų prieš tikruosius krašto šeimininkus lietuvius, dažnai net brutaliais veiksmais išliedavo prieš juos savo nevaldomą neapykantą.

Tą atmintiną trečiadienio rytą, kaip įprasta, darbininkai ir tarnautojai važiuoti ir pėsti skubėjo į savo darbovietes. Miesto gatvės jau dundėjo nuo ankstyvųjų prekyautojų ir ūkininkų vežimų, prekes ir

gaminus gabenusių į turgaus aikštę. Trečiadieniais ir šeštadieniais Klaipėdoje kaip tik būdavo turgūs. Čia suvažiuodavo ne tik apylinkių laukininkai, bet taip pat ir "žemaitėliai" iš tokių vietovių, kaip Kretinga, Darbėnai, Rietavas, Gargždai, Veiviržėnai ir pan. Tad turgadieniais judėjimas Klaipėdoje tikrai būdavo nemažas.

Bauginantys gandai

Uoste prie senųjų muitinės sandėlių prieplaukos tarp kitų laivų stovėjo ir "United Baltic Corporation Ltd". laivai "Baltonia" ir "Baltraffic", kurie reguliariai lankydavo Klaipėdą. Tą dieną turėjo būti baigtos iškrauti iš Anglijos atvežtos prekės: cementas, geležis, tekstilės gaminiai ir kiti, tokiu būdu ištuštinant vietą mūsų lietuviškam sviesui, bekonams, kiaušiniams, fanerai ir kitokiems gaminiams, kurie kas savaitę dideliais kiekiais būdavo eksportuojami į įvairias šalis.

Uosto darbininkai – "štaueriai" ir skaičiuotojai rinkosi į laivų denius. Stovėdami grupelėmis tyliai, bet gyvai, kalbėjosi, dalindamiesi paskutinėmis naujienomis ir gandais. Sunku tuomet buvo suvokti, kas teisybė ir kas iš

Leonas Venckus

"piršto išlaužta", nes kalbų buvo daug ir įvairių. Vieni pasakojo apie didelį Reicho spaudimą, apie Lietuvos vyriausybei iškeltą ultimatumą per parą atiduoti Klaipėdos kraštą Vokietijai, priešingu atveju grasinant karu. Kiti kalbėjo apie Šaulių sąjungos būrių pasiruošimus aktyviai priešintis vietos vokiečiams,

jeigu šitie iš tikrųjų sugalvotų ko nors negero daryti. Tikrų žinių, atrodo, niekas, bent iš lietuvių, neturėjo.

Vokiečiai, kurie šiaip dirbdavo išvien su lietuviais, šį rytą neskubėjo lipti į laivus. Daugelis jų vakarais nebedirbdavo net geriau apmokamų viršvalandžių, bet persirengę ruda – SA arba juoda – Kulturverbando uniforma

dalyvaudavo kariniuose mokymuose ir, traukdami vokiškas dainas, žygiuodavo Klaipėdos gatvėmis. Dabar jie vaikščiojo išilgai prieplaukos mažomis grupelėmis, taip pat neryžtingi, kaip ir lietuviai, į kuriuos vis skersomis pasižiūrėdavo.

Jau laikas pradėti darbą, bet visi, lyg ką negero nujausdami, dar vis lūkuriavo. (Tęsinys – kitame numeryje)

Netektys



Lietuvoje mirė atkurtosios Lietuvos skautų sąjungos pirmininkas Feliksas Šakalys. V. Bacevičiaus nuotraukoje, darytoje 1990 m. Čikagoje, (iš kairės): v.s. Č. Kiliulis, JAV kongresmenas R. Durbin, aŭa v.s. Felikas Šakalys, v.s. D. Eidukienė ir v.s. G. Deveikis.



Vasario 25 d. Visų Sielų kapinių mauzoliejuje palaidota aŭa Felicija Jasinevičienė. Prie karsto: velionės vyras Juozas Jasinevičius, dukra Ada Stungienė su vyru Augustinu ir vaikaičiai. V. Bacevičiaus nuotr.



Irena Žilinskaitė-Kuprevičienė deda gėles ant dėdės aŭa Petro Žilinsko karsto.

V. Bacevičiaus nuotr.

ĮVAIRENYBĖS



Gerardas Juškėnas

CTX5000 GADINA FILMUS

Foto pramonės atstovai įspėja keliautojus, kad foto filmai sugenda tikrinant naujais bagažo tikrinimo įrenginiais, kuriuos pradėjo naudoti didesniuose pasaulio oro uostuose. Įrenginys CTX 5000 jau naudojamas 16-je oro uostų, įskaitant 6, esančius JAV. Šiemet dar daugiau oro uostų jas įsigys. Šios mašinos reikalingos tam, kad būtų galima rasti teroristų lagaminuose slepiamas bombas ir kitus ginklus.

"Kodak", "Fuji" ir 53 kiti foto medžiagų gamintojai skatina keleivius nedėti filmų ir foto aparatų į lagaminus, bet nešti su savimi ir paduoti peržiūrėti oro uosto tikrintojams. CTX5000 tikrinimo metu nustatyta, kad įrenginys

gadina visų rūšių bei jautrumo filmus, palikdamas juose dryžes arba dėmes. Tai atsitinka tiek spalvotiems, tiek juodai baltiems filmams. Be to, šio įrenginio tikrinti filmai išblunka arba tampa migloti. CTX5000 mašinos naudoja stipresnius peršvietimo spindulius, negu iki šiol naudotos rentgeno (X-ray) mašinos. Nors ir tos po 5-6 peršvietimų taip pat palieka žymes. Ger.J.

AR ASTEROIDAS UŽKLIUDYS ŽEMĘ?

Tarptautinė astronomijos sąjunga, Cambridge, MA, pranešė apie 1997 m. gruodžio 6 d. pastebėtą asteroidą 1991 XF11. Mylios skersmens asteroidas 2028 metais praskris arti Žemės – 26,000 mylių atstumu. Primename, kad mėnulis yra maždaug už 238,000 mylių nuo Žemės. Tas skrydis turėtų būti matomas be teleskopo.

Anot astronomų spėliojimų, jei toks asteroidas susidurtų su Žeme, žūtų milijonai žmonių. Apytikslis jo praskriejimo pro Žemę laikas būtų 2028 m. spalio 26 d., ketvirtadienį, 1:30 val. p.p.

(Nukelta į 12 psl.)



RENGINIŲ KALENDORIUS

• KOVO 28 ir 29 d. – Šiaurės Amerikos lietuvių senjorų (vyresnių kaip 35 m.) krepšinio turnyras Dievo Motinos parapijos salėje ir Boromeo seminarijoje.

• BALANDŽIO 4-5 d. – Šv. Jurgio parapijos velykinių kepinių pardavimas.

• BALANDŽIO 5 d. – Kaziuko mugė. Rengia Klyvlendo (Cleveland, OH) skautija.

• BALANDŽIO 19 d. – Šv. Jurgio parapijos Atvelykio stalas – parapijos salėje.

• BALANDŽIO 26 d. – Lietuvių namų akcininkų metinis susirinkimas.

• GEGUŽES 2 d. 7 val. vakaro Dievo Motinos parapijos Didžiojoje salėje – Punsko lietuvių ansamblio "Klumpė" koncertas. Rengia LB apylinkės valdyba.

• GEGUŽES 10 d. 11:30 v. ryto – Motinos Dienos priešpiečiai – parapijos salėje. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba.

• GEGUŽES 25 d. 8:30 v. ryto – Memorial Day: apeigos, šv. Mišios, pusryčiai. Rengia Katalikų karo veteranų 613-asis postas Šv. Jurgio

parapijoje.

• GEGUŽES 30-31 d. – Atėitininkų šeimos šventė Dievo Motinos parapijos patalpose. Šeštadienį – Bostono vyrų seksteto koncertas, sekmadienį – šv. Mišios ir akademija.

• BIRŽELIO 14 d. Pabaltiečių tragiškojo birželio minėjimas – šv. Jurgio parapijoje.

• LIEPOS 19 d. 11:30 ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šv. Jurgio parapijos sodyboje.

• SPALIO 10 d. – Baltiečių draugystės vakaras. Rengia Klyvlendo (Cleveland, OH) baltiečių komitetas.

• SPALIO 17 d., šeštadienį, Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje koncertuos Lietuvos partizanų ansamblis "Girios aidai".

• LAPKRIČIO 15 d. – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens festivalis.

• GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinių pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

KOVO 11-OJI LIETUVIŲ SODYBOJE

Kaip ir ankstesniais metais, taip ir šiemet paminėjome Lietuvos valstybės atkūrimo šventę pakilioje nuotakoje. Šventiniame vakare dalyvavo Dievo Motinos parapijos klebonas Gediminas Kijauskas SJ, Lietuvos Respublikos Generalinė Garbės konsulė Ingrida Bublienė, žinomas poetas Balys Auginas, BALFo skyriaus pirmininkas Vincas Apanius, "Lietuvių sodybos" patikėtinis Algis Žukauskas ir kiti Klyvlendo lietuvių visuomenės atstovai. Minėjimą pradėjome specialia malda – invokacija. Klebonas G. Kijauskas jautriais žodžiais dėkojo Dievui už šią, tokią brangią mums visiems šventę. Jis meldė Viešpaties palaimos Lietuvai, "Lietuvių sodybos" darbuotojams ir gyventojams, palaimino skoningai paruoštas vaišes. Didžiuojamės savo vyr. virėju Henriku Kripavičiumi, puikiai pagaminusiu lietuvių mėgiamus tradicinius

valgius.

Pilnutėlėje Sodybos svetainėje klausėmės "Dirvos" redaktoriaus Dr. Jono Jasaičio paskaitos, kurioje buvo apžvelgti visi svarbiausieji Lietuvos laisvėjimo laikotarpiai, pradedant 1987 m. rugpjūčio 23 d. mitingu Vilniuje, baigiant naujojo Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus inauguracija. Pranešėjas buvo šių įvykių dalyvis ir liudininkas, todėl jo kalba buvo tokia įtaigi, kad laisvės kovų nuotaką pajuto net tie klausytojai, kurie nelabai supranta lietuviškai. Sodybos patikėtinė Violeta Žilionytė-Leger pateikė paskaitos santrauką angliškai, labai tiksliai išryškindama svarbiausias jos išvadas. Amerikietiškoji publika, kuri apie pastarųjų metų kovas už Lietuvos laisvę ir jos valstybingumo stiprinimą buvo labai nedaug tegirdėjusi, žavėjosi mūsų tautos ryžtu ir tvirtumu. O lietuviai sakė, kad reikėtų šią paskaitą pa-

kartoti didesnėje didesnėje salėje.

Užbaigiant oficialiąją programą dalį "Lietuvių sodybos" administratorė Dana Čipkienė dar kartą padėkojo visiems šventės dalyviams. Susirinkusieji apžiūrėjo jos surengtą lietuviškų meno dirbinių ir papuošalų parodėlę, ilgai stebėjo iš Lietuvos gautas vaizdajuostes. Poetas Balys Auginas buvo tiesiog sužavėtas jaukia "Lietuvių sodyba" ir pažadėjo surengti joje ne vieną savo kūrybos popietę. Pirminis susitikimas su poetu B. Auginu Lietuvių sodyboje įvyks kovo 25 d. 2:30 val. po pietų. Maloniai kviečiame Klyvlendo ir jo apylinkių lietuvius dalyvauti šiame susitikime.

Planuojami ir kiti kultūros renginiai. Kai tik bus žinomos tikslios jų datos, apie tai pranešime lietuvių visuomenei, kviesdami juose dalyvauti.

D. Č.



Kovo 11-osios minėjime Lietuvių sodyboje. Iš kairės: Algis Žukauskas, poetas Balys Auginas, redaktorius Jonas Jasaitis, kun. Gediminas Kijauskas SJ, Gen. Garbės kons. Ingrida Bublienė.



Kovo 11-osios minėjimo dalyviai Lietuvių sodyboje.

D. Čipkienės nuotraukos

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis.



Rita Staškutė-Zvirblienė

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

DIRVA

VERTA APLANKYTI

• **Kovo 26 d.** – Kova su užkrečiamomis vaikų ausų ligomis. Nemokamas seminaras. Fairview and Lutheran Hospitals: "Coping with Childhood Ear Infections", 7 - 9 v.v. Fairview Hospital meeting room A, 18101 Lorain Ave. Tel. 216/476-2901.

• **Kovo 28 d.** – Išskyla mažiesiems gyvūnams stebėti. Search for Small Wildlife Apsiauti neperšlampančiais batais. 2 - 3 v.p.p. Metroparkų Bedford Reserv., Hemlock Creek Picnic Area Shelterhouse. Tel. 216/341-3152.

• **Kovo 29 d.** – Išskyla "Pavasaris ateina". It's Spring! – 2-4 val. p.p. Gar-

field Park Reserv., Red Oak Picnic Area Shelterhouse, is 11350 Broadway Ave. Tel. 216/341-3152.

• **Kovo 30 d.** – gegužės 3 d. – Eleanor Thompson istorinio Ohio kanalo vaizdai. Nature Art exhibit Canal History – Kasdien 9:30 - 5 v. p. p., Brecksville Nature Center, 82 įvažiavimas. Tel. 440/526-1012.

• **Kovo 31 d.** – Išskyla bebrų pelkėms stebėti. Hiking for the Young at Heart 9:30 – 11 v.r. Metroparkų Brecksville Reserv., Vaughn Rd. parking lot (į rytus nuo geležinkelio). Tel. 440/526-1012. Ger.J.

ĮVAIRENYBĖS

Skyrelio vedėjas – Gerardas Juškėnas

(Atkelta iš 10 psl.)

Europoje tuo laiku bus naktis ir asteroidas bus matomas kaip šviesus taškas, judantis danguje.

Astronomams žinomi 108 tokie objektai, tačiau spėjama, kad jų galėtų būti apie 2,000. Šis asteroidas yra daug mažesnis negu tas, kuris prieš 65 milijonus metų atsitrenkė į Yucutan pusiasalį, Meksikoje. Tai buvo laikas, kada dinozaurai pradėjo nykti. Asteroidas 1997 XF11 vėl bus matomas teleskopais

2000 m. ir 2002 m. Tada astronomai galės tiksliau spėti apie jo susidūrimo su Žeme tikimybę. Ger.J.

IDITAROD ŠUNŲ LENKTYNĖS

Kovo 8 d. iš Willow, Alaska, prasidėjo 1,100 mylių 26-sios Iditarod šunų traukiamų rogučių lenktynės į Nome, AK. Šimtai žiūrovų juos išlydėjo iš Anchorage miesto į šią tolimą kelionę, kuri truks iki 10 dienų. Daly-

vauja 63 komandos, turinčios po 16 šunų lenktynių pradžioje. Lenktynių sustojimo vietose šunis nuolat stebi veterinarai. Sužeisti, susirgę arba jau nereikalingi varžyboms šunys paliekami tikrinimo punktuose. Netrukus sužinosime laimėtoją – ar tai bus pernykštis čempionas Martin Buser ar kas kitas?

Šios lenktynės yra rengiamos, minint 1925 m. įvykį, kai šunų rogučių estafetė į Nome miestą nugabeno skiepus kovai prieš difterito epidemiją. Tada pirmuoju komandos šunimi buvo Balto. Vėliau jį atgabeno į Cleveland zoologijos sodą, kur jį daug kas lankė. Jam nugaišus, Gamtos istorijos muziejus padarė jo iškamšą, kuri iki šiol rodoma specialiomis progomis. Ger.J.

ŽAIBŲ REGINYS

Australijos šiaurinių teritorijų gyventojai sulaukė įstabaus gamtos šviesų reginio – daugiau negu 1800 žaibų ir griaustinio. Tačiau toks perkūnijos protrūkis nepadarė nuostolių. Tuos žaibus sukėlė "May" tropinio ciklono likučiai, kurie išblėso Gulf of Carpentaria pakrantėse. Anot meteorologo David Thomas, dirbančio Australijos ciklonų perspėjimo centre, Darwin mieste, tokie žaibų spektakliai trunka iki poros valandų. Jie nepadarė nuostolių, nes žaibai blykčioja tik tarp debesų. Ger.J.

LIETUVIŲ NAMŲ

AKCININKŲ DĖMESIUI

Jei esate pakeitę adresą nuo to laiko, kai pirkote akcijas, labai prašome pranešti mums savo dabartinį adresą. Norime patikslinti akcininkų sąrašus. Mūsų siunčiami laišakai grįžta su užrašu, kad žmonės, kuriems rašėme, yra

persikėlę kitur gyventi. Toks siuntinėjimas mums kainuoja dvigubai. Laukiame adresų patikslinimo.

Metinis akcininkų susirinkimas įvyks balandžio 26 d.

Algis Penkauskas

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame



Lietuviškų dirbinių parodėlė Lietuvių sodyboje.

JURGINĖS PADANGĖJE

Šv. Jurgio parapijoje šiuo metu priimami užsakymai Napoleono tortams, kuriuos gausite prieš Velykas. Žinias teikia ir užsakymus priima kun. J. Bacevičius arba Virginija Rubinski.

Šį mėnesį Šv. Jurgio parapijoje pravedama rinkliava Lietuvių katalikų religinei šalpai. Lietuvai išsilaisvinus iš sovietinės vergijos, reikia paramos Bažnyčiai atkurti. Dabartinių Lietuvos žmonių kartai būtina geriau pažinti katalikų tikėjimą. Dosniai aukokime religinei šalpai.

Kaip kovo mėnesio savanoris šį mėnesį šv. Jurgio parapijoje pagerbiamas Algirdas MATULIONIS. Parapijos biuletenyje paminėta A. Matulionio veikla, pabrėžiant, kad Šv. Jurgio parapijai jis yra labai daug nuveikęs. Reikėtų stebėtis, kaip šv.

Jurgio parapija išsilaikytų be jo. Mielas Algirdai, mes esame nepaprastai dėkingi jums už parapijai atliktus darbus ir tikimės, kad dar daugelį metų mums padėsite. Ger.J.

"DIRVAI" AUKOJO:

V. Viskanta, Rolling H. CA	65
J. Lizaitis, Fort Lauderdale FL	50
L. Bložė, St. Pete. FL	50
M. Vaitkus, Belleville, IL	45
V. Sherksnis, Gardner, MA	25
E. Bartkus, Beverly S. IN	25
B. Siliūnas, Clarendon H. IL	20
A. Barcas, Sun City W. AZ	20
A. Sperauskas, Pomona, NY	15
G. Janušonis, Rochester, NY	15
G. Stapulionis, Surfside, FL	15
K. Linkus, Miami Beach, FL	15
S. Pabrinkis, Cleveland, OH	15
E. Švažas, Downers Gr. IL	15
E. Kronas, Canada	15
G. Šukelis, San Francisco CA	15
E. Filek, Chicago, IL	15
J. Kaspariūnas, St. Pete, FL	10
V. Chainas, Naples, FL	10
G. Sabataitis, Parma, OH	10
J. Skuodas, De Kalb, IL	10
J. Giedraitis, E. Northport NY	5
H. Feifer, Kenneth C. FL	5
S. Bakūnas, Cleveland, OH	5
A. Bražėnas, Royal Oak, MI	5
J. Račius, Phoenix, AZ	5
O. Vaškas, Willoughby, OH	5

TELEGROUP

DABAR SU LIETUVA KALBŲ KAINA

\$0.48

tik už minutę

ĮGALIOJASIS TELEGROUP ATSTOVAS • SUSIKALBĖSITĖ LIETUVIŠKAI

ATLANTIC Express Corp.

PAČIOS ŽEMIAUSIOS TARPŲAUTINIŲ SKAMBUČIŲ KAINOS

PERSIUNČIAME IR PRISTATOME SIUNTINIUS GAVĖJUI TIESIAI Į RANKAS. SIUNČIAME LAIVU IR AIR CARGO Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, RUSIJĄ, UKRAINĄ, LENKIJĄ IR KARALIAUČIAUS SRITĮ. PERSIUNČIAME PINIGUS. UŽSISAKYKITE AMERIKIETIŠKO MAISTO KOMPLEKTUS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVOJE.

IŠ TOLIAU SKAMBINKITE: 1-800-775-7363

ATLANTIC EXPRESS CORP. ATSTOVAS CLEVELAND'e

LITMA IMPORT-EXPORT, Inc. Skyrius dirba:

639 East 185 Str., Cleveland, OH 44119 IIV 10AM - 6PM

Tel. 216-481-0011 VI 10AM - 3PM

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200 th St.

Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

Paskolos namų remontui nuo 7%

Del smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE

Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000